

ГОДИНА ПЪРВА

□ □ □ □ 1920 □ □ □ □

ЦѢНА 3 ЛЕВА

ЗЪНИЩА

№ 1

□ □ АНТОЛОГИЯ □ □
НАЙ-ХУБАВИТЪ РАЗКАЗИ
ЗАБРАВЕНИ СТРАНИЦИ
□ □ КНИЖНИНА □ □

СЪДЪРЖАНИЕ

ЩО ТРѢБА ДА ЗНАЕ ВСЪКИ
ВОЛЯ И ЩАСТИЕ
ПРИРОДА И ДУХЪ
СТРАНИЦА ЗА ЖЕНИ
ЛЮБГЛЕДЪ □ ИЗКУСТВО

Николай Райновъ: Поклонение на Влѣхвитъ. — Валери Брюсовъ: Къмъ земята. — Валери Брюсовъ: Работа. — Катюль Мандесъ: Върни се. — Робиндронатъ Тогоръ: Прѣжна любовница. — Огюстъ Маке: Животъ. — Алфонсъ Доде: Креолката. — Шри Рамакришна: Причти за Бога, Вселенната и Душата. — Станиславъ Гуайта: Душата на растенията. — Мултагули: Покана. Банички. Дѣца. — Ейнаръ Хухъ: Невидими врагове и защитници. — Максъ Мюлеръ: Шри Рамакришна — Авг. Стриндбергъ: Мъртвешка глава. — Уйлямъ Аткинсънъ: Мѣстото на паметта. — Йогъ Рамачарака: Какъ ядатъ Йогитъ. — Оливъръ Кренъ: Опитъ на богатитъ. — О. Л. Д'оръ: Толстой и френското грозде. — Маргаритъ Биго: Здравословность и хубость. — Романъ.

СТОПАНИНЪ-ИЗДАТЕЛЪ:
СТ. АТАНАСОВЪ

ГЛАВЕНЪ РЕДАКТОРЪ:
НИКОЛАЙ РАЙНОВЪ

Редакция и Администрация:
СОФИЯ, улица „Неофитъ Рилски“, 30

ИЗДАНИЯ НА СТ. АТАНАСОВЪ — СОФИЯ

УЛ. «НЕОФИТЪ РИЛСКИ», 30.

Последният ден на Помпей

Романъ отъ Е. Д. БУЛВЕРЪ. Цѣна 8 лева.

Трагичната съдба на богатия древне-римски градъ Помпей, засипанъ неочаквано въ I-ия вѣкъ слѣдъ Христа отъ лавата на Везувий, е заинтересувала талантливиятъ писателъ, който, слѣдъ дълги изслѣдания, е съумѣлъ въ своя разказъ да оживи мъртвиятъ градъ, да вдъхне новъ животъ на печалнитѣ останки отъ погинатитѣ. Цѣли 18 вѣка градътъ е стоялъ затрупанъ отъ пепелъ и лава, и едва напослѣдъкъ прѣдприетитѣ разкопки откриватъ на изумления посѣтителъ градътъ такъвъ, какъвто си е билъ до най-малкото подробности въ най-интересната епоха на историята — блѣстящиятъ периодъ на Римската империя.

Великитѣ поветени.

Отъ Е. ШЮРЕ. Цѣна 10 лева.

Въ тази книга гениалниятъ авторъ се стараетъ да ни открие вътрѣшниятъ животъ, истинскитѣ на мѣрения и цѣли на водителитѣ на човѣчеството, почти винаги забудени съ двоини и тройни символи и и дѣтински прѣдания и легенди. Рѣдко сѣ книгитѣ които съединяватъ въ себе си едновременно толкова увлѣкателност, поезия и мадростъ. При четенето на тази книга неволно се питаме какъ е възможно да се напише всичко това безъ висше вдъхновение. Горещо прѣпорѣчваме «Великитѣ поветени» на всички които търсатъ истината. Нѣма романъ тъй увлѣкателенъ, като тази книга.

Бенъ Хуръ (Во время оно)

Исторически романъ отъ Л. УОЛЕСЪ. Цѣна 10 лв.

Авторътъ ни дава редъ трогателни картини изъ онѣзи тежки врѣмена на гонения и прѣслѣдания на които бѣха подложени първитѣ християни. Тия гонения създадоха и калиха люде съ желѣзни характери, които послужиха за стълбове на зданието, което трае вече двѣ хиляди години. Бенъ Хуръ е единъ отъ тия силни люде. Тази книга е станала почти класическа въ Англия и Америка, защото тя е една отъ малкото книги, които тъй рельефно и тъй живо описватъ разтлението на езическия свѣтъ, всрѣдъ което се зараждатъ новитѣ врѣмена. Само романътъ «Камо грядеши», по успѣхътъ си може да се сравни съ «Бенъ Хуръ».

Тѣй каза Заратустра

Отъ ФР. НИЦШЕ, прѣвелъ Н. Райновъ.

Безъ съмнѣние «Тѣй каза Заратустра» е най-великата книга отъ края на миналия вѣкъ. Това се вижда отъ голѣмото влияние, що е упражнила върху умоветѣ и сърдцата на най-издигнатитѣ хора. Тя е една отъ малкото книги, които, тъй да се каже, сѣ завоювали свѣта. Книгата обема 20 печатни коли, хубаво броширани и струва 15 лева.

Похвала на Глупостята

Отъ ЕРАЗМУСЪ РОТЕРДАМСКИ.

Прѣв. отъ оригинала Николай Райновъ. Цѣна 6 лева.

Тази сатира е истинска художествена творба, защото е писана отъ Еразмуса само за лична наслада; въ нея нѣма поука, ни натрапване възгледи. Единъ критикъ казва за нея: «Тази сатира е гениална шега на най-остроумния отъ ученитѣ люде и най-ученъ отъ остроумнитѣ що знае историята на европейската книжнина». Отъ врѣме, когато е излѣзла, тя е срѣщана на пята си малко книги съ горѣ-долу равенъ успѣхъ. Еразмусовата сатира държи видно мѣсто срѣдъ нѣколкото книги, що сѣ имали най-голѣмъ успѣхъ отъ откриването на книгопечатането до днесъ. Общочовѣшкото значение на тази книга се корени тъкмо въ това, че рисува сѣнкитѣ, що хвърля насамъ всѣка свѣсть върху облото дѣло на душата. Всѣки е донѣкъдѣ глупакъ. А повечето хора сѣ неизцѣрими глупци.

Между Пустинята и Живота

Романъ изъ живота на Исуса Христа, отъ Н. Райновъ

Романътъ «Между Пустинята и Живота» рисува падането на древния свѣтъ и раждането на новитѣ идеали. На пръв погледъ тая книга може да изглежда богохулна, а за нѣкои — псаломъ на Бога. Тя е искрено и вътрѣшно вглеждане въ най-голѣмата човѣшка трагедия: борбата съ себе си, борбата противъ всичко, борбата за най-високото Исусъ умрѣ, безъ да направи нагледъ свѣта другъ. Лишна ли е била тогава жъртвата на Голгота?... Най-голѣмиятъ човѣкъ на историята чака двадесетъ вѣка да го разгатнатъ. «Между Пустинята и Живота» е първиятъ романъ, който изважда на свѣтлина историческитѣ рани на човѣка, отъ които е погинало езичесвото, отъ които вървимъ къмъ погибелъ и ние. Голготската драма е драма общечовѣшка, вътрѣшна, вѣчна. Тя и днесъ кѣла душата на всѣки дирещъ недоволникъ: и днесъ стърчатъ кръстове, и днесъ свѣтътъ гледа разпятия... Всичко това е тъй увлѣкателно написано, на единъ стегнатъ и ясенъ езикъ, че се чете съ еднакъвъ интересъ отъ млади и стари. Книгата обема около 20 коли голѣмъ форматъ и струва 15 лева.

Исландски рибаръ

Романъ отъ П. ЛОТИ.

«Романигѣ на П. Лоти засѣгатъ най-чиститѣ и най-проститѣ проявления на душата. Тѣ закачватъ, тъй да се каже, двата крайни клавиши на чувствувашия инструментъ. Защото отъ една страна вие имате прѣдъ очитѣ си досущъ чудни нѣща, възприемате съвсѣмъ нови впечатления, много рѣзки и твърдѣ силни, а отъ друга страна прѣживѣвате усѣщания напълно естествени, повечето всесвѣтски и за всички достъпни. И поета лека-полека въдворява въ вашата душа своята, която има това свойство, че е съврѣменна на новото човѣчество и за остарѣлото вече и която е обиколила цѣлото лице на земното кълбо... И тая душа ражда безкрайнитѣ трелтения, които бликатъ измежду «житѣ изречения на Лоти»... Романътъ «Исландски рибаръ» е шедевр на П. Лоти. Книгата струва 6 лева.

З ъ Н И Ц А

ДВУСЕДМИЧНО СЪМЕЙНО СПИСАНИЕ

Годишенъ абонаментъ . 60 — лева
За 6 мѣсеца . . . . . 35 — „
За обявления кв. см. . . . 1·20 „

№ I.

Редакция и Администрация
София, Неофитъ Рилски, № 30
Телефонъ 1902

Стопанинъ-издатель:
СТ. АТАНАСОВЪ

УРЕЖДА
РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Главенъ редакторъ:
НИКОЛАЙ РАЙНОВЪ

АНТОЛОГИЯ.

Николай Райновъ

Поклонение на влѣхвитѣ.

Залутани влѣхви въ горещи пустини
пль мраченъ изхождатъ въ умора и тма.
Звѣздата ги води.
— «Рой звѣзденъ лѣсти ни:
нощъ глуха прѣвала. . . Нима
во ясли се ражда Духътъ, що изходи
на Тайната пль къмъ сребърни скинии?» —
Но ето: надъ свода звѣздата сама
запрѣ се —
и счуха се странни мелодии.
Изгубени влѣхви въ горещи пустини
друмъ звѣзденъ изхождатъ въ умора и тма.

МЕЛКИОРЪ:

Нощта прѣдъ Твойтѣ стлпки, Властниче, корона
отъ сребърни звѣзди е снела —
и жрица, въ мракъ обита, пази я.
Оставилъ слава тронна,
червеноликъ мдрецъ отъ Азия
Ти носи злато въ изумрудна ваза.
Прѣдъ Тебе пада съ мълчалива почитъ
браминътъ Мелкиоръ
отъ джунглитѣ на Индия гореща.
Къмъ Твойта пещера отколѣ сочатъ
лжитѣ на звѣзда новоизгрѣла.
Свещенъ киноръ
повтаря вѣщо
трела
на пѣсенъта, що ти припѣва цѣли свѣтъ:
«Ти носишъ вѣсть отъ свѣтлата Нирвана,
Ти носишъ вѣчния завѣтъ
на Бога и човѣка!
Хвала на Вѣчната Душа, прострѣла
рлцѣ къмъ рожбата избрана
посемсега довѣка!»

ГАСПАРЪ:

Прѣдъ Тебе, свѣтълъ жрецо, низани сандали
азъ снемамъ. Смирна Ти приняся въ даръ
владѣтельтъ на плѣмена безброй, въздали
хвалебна жъртва на Създателя, —
Гаспаръ, гадателя
отъ Африка, синътъ на Крокодила.
Ти слизашъ въ страшнитѣ Води
на Млката; вземи това, що е родила
земята въ даръ на Този, що гради
на Милосърдието храмъ отъ пламъкъ и звѣзди!

АРТАБАНЪ:

Деньтъ прѣдъ лика Ти, Пророче, жезълъ златенъ
е снелъ. Зората свири съ бѣлата трѣба на
Надеждата: вѣщае свѣтълъ празникъ. Лѣданъ
и кедрова смола Ти нося въ даръ: благослови
владѣтеля на островитѣ, Артабана,
и неговитѣ синове съ наведени глави!
Ний чакаме алмазний херувимъ да мине
надъ пещерата и да огласи пурпурний день,
що носи на чело си сплитъкъ отъ ясини
и слага Слънце прѣдъ лика на сетний Посветенъ.

Валери Брюсовъ

Къмъ земята.

Обичамъ земята като бацинъ домъ, както пла-
нинецъ обича планината. Обичамъ сѣнката на ге-
ритѣ ѝ, роптанието на морето, везбата на звѣз-
дитѣ и страннитѣ облачни сгради.

Още отъ дѣтинство погледътъ ми е привикналъ
къмъ зеленитѣ далечини, мечтата ми се е сживѣла
съ единичката луна, отдавна звучи приятно за слуха
ми грохотътъ на гърмотевицата и мракътъ милва
отпадналия ми погледъ.

Въ непознатия свѣтъ на друга планета, подъ
сѣнката на чужди скали, подъ милувката на алени
луни, ще си спомнямъ съ любовенъ копнежъ тия
свѣтлини и размѣрното роптание на океански струни.

Срѣдъ житиѣ цвѣтя, срѣдъ крилатитѣ сщества, ще закопнѣя по своята земя, по щастieto на рѣцѣ, стиснати въ тѣсна приградка, подъ старъ дѣбъ, въ сребриста мъгла

Отъ вѣчния Едемъ, дѣто сѣдбата слага край на диренията, дѣто блаженството ни туря своя синуръ ще се прѣнесе съ мечта въ свѣта на земнитѣ мѣки, въ крѣга на възторга и томенето на смъртни тѣла.

Азъ съмъ братъ на звѣра, на гущеритѣ и на рибитѣ, азъ чувамъ, какъ растатъ напролѣтъ въз правящитѣ се злакове. Азъ се моля на земята, припадналъ съ неуморни устни прѣдъ свещенитѣ ѿ буци.

Емилъ Верхаренъ

Работа.

Обичамъ ви, момчета отъ златокоси страни, що тичате слѣдъ цвилещи, спокойни или тежки впрегатки, и васъ, червенкоси дървосѣци, пълни съ благоухания на гори, и тебе, прѣгърбенъ старъ селяко отъ бѣлитѣ села влюбенъ само въ нивитѣ и тѣхнитѣ оскѣдни пѣтица, ти, който фрляшъ свѣтбеното сѣме съ широкъ размахъ на рѣката отначало въ въздуха, право прѣдъ себе си, кѣмъ свѣтлината, за да поживѣе малко въ нея, прѣди да падне на земи.

Сѣщо тѣй и васъ, моряци, заплтващи се далекъ въ морето съ проста пѣсенъ прѣзнощъ, подъ въздѣитѣ, когато се надуватъ подъ океанскитѣ вѣтрове платната и когато мачтитѣ и корабнитѣ влажета трѣпнатъ; и васъ, тежки брѣменосци, чиито широки плещи товарятъ или разтоварватъ по червенитѣ крайбрѣжни насипи кораби, които все плуватъ и плуватъ подъ слънцето, за да покорятъ подъ себе си вълнитѣ чакъ до полюситѣ.

И васъ, дирители на метали, що правятъ хората безумни, вие, които вѣчно търсите въ ледни равнини, по снѣжни брѣгове, вдѣнъ бѣлитѣ страни, дѣто ви фаща студътъ и внезапно ви стиска еъ своитѣ огромни желѣзни китки; и васъ, рудокопачи, що се заравяте пълзешкомъ подъ земи, съ свѣтильникъ въ злѣбитѣ, чакъ до тѣсната жила, дѣто наслоениятъ влаженъ вече отстъпва подъ вашитѣ тъмни и самотни усилия.

И васъ, най-сетнѣ чуконосци, ковачи, съ лица въ сажди и злато, прорѣзващи мъглата и чада, мускулести гърбове, наведени или внезапно отскачащи отъ огнищата и огромнитѣ наковални, черни сплѣсквачи, създадени за вѣчна работа, която трае отъ вѣка до вѣка и се простира все по широко и по широко надъ градоветѣ на ужасъ, неволя и разкошъ, азъ ви чувствувамъ въ своето сърце, мощни и братски!

О, тая работа — жестока, сурова, упорита, строга, въ равнинитѣ, срѣдъ моретата, въ сърцето на планинитѣ, заврѣзваща своитѣ вѣзли навредъ и скачваща брѣнкитѣ си отъ единия край на земята до другия, по вси страни! О, тия смѣли движения въ мъгла или на свѣтлина тия все напрегнати мишици, тия рѣцѣ, никога неотпадащи, о, тия мишици, тия рѣцѣ; съединени прѣзъ пространството, за да отлеймятъ — каквото ще да сѣгава! — върху поко-

рената вселенна знака на човѣшка похита и мощъ и да прѣсъздадатъ и планини, и морета, и равнини по друга воля!

Катюль Мандесъ

„ВЪРНИ СЕ!“

Тази вечеръ, когато трѣбаше да извърша това мрачно дѣяние за недостойна жена, която необычайнъ, на прага, занепрѣдъ забраненъ за стѣпкитѣ ми, единъ окаянь гласъ изплака тази дума: «Остани!»

Азъ трѣгнахъ, скръцналъ зѣби, извилъ рѣцѣ, удрещъ съ юмрукъ сърцето, опустошено отъ гангрена, почти успокоенъ; но гласътъ, що ме слѣдваше като Тизифонъ Ореста, съвсѣмъ низко рече: «Върни се!»

Тогава, ослабналъ, азъ почерпихъ сили отъ своето вѣпнѣяване. Като прѣдадохъ главата си на вѣтроветѣ, а душата си на злия духъ, азъ се отново изправихъ, макаръ че главата ми тежеше

И когато най-сетнѣ рекохъ: «Не! Играта е свършена!» — задъ мене, въ нощта далечниятъ и глухъ гласъ ме отново зовѣше, като мѣлвѣше съ въздишка името ми.

Робиндронатъ Тогоръ

ПРѢЖНА ЛЮБОВНИЦА

Азъ трѣгнахъ по здрачната улица на Сѣня да навѣстѣя своята любсвница, която познавахъ отъ нѣкакъвъ миналъ животъ.

На края на безлюдна улица стѣрчеше къщата ѿ.

Обичниятъ ѿ паунъ дрѣмѣше на покрива, по-духванъ отъ тихъ вечерникъ; плахо мѣлчеха гължитѣ въ своя кѣтъ.

Тя остави свѣтильника си на земи, прѣдъ вратата, и застана прѣдъ мене.

Дигна голѣми очи кѣмъ мене, погледна ме и запита безгласно: „Какъ си, приятель мой?“

Азъ искахъ да отговоря, но езикътъ, на който си говорѣхме нѣкога, бѣ мъртавъ и забравенъ.

Азъ мислихъ, мислихъ, — не, не ми идватъ на умъ нашитѣ тогавашни имена.

Сълзи блѣснаха въ очитѣ ѿ. Тя ми подаде своята дѣсница. Азъ я стиснахъ и се спрѣхъ мѣлчливо.

Огъньтъ на свѣтильника трепна отъ лѣха на вечерника и угасна.

Да живѣешъ, — значи да вършишъ нѣщо, което да те прѣживѣе.

Кини.

Животътъ ти ще бѣде такъвъ, какъвто го направишъ. Свѣтътъ ни връща това, което му даваме.

Орисънъ Марденъ.

Обичашъ ли щогодѣ живота, недѣй хаби врѣмето си, защото то е платътъ, отъ който е направенъ животътъ,

Франклинъ.

Диргатамасъ

ПЪСЕНЬ ЗА АГНИ.

Помолете му се: той иде, той ни чува, той пристъпя усърдно, той върви бързо; за него сж отрени благословиитѣ, за него сж приносятѣ. Той е господарь на обилие, сила и блѣсъкъ.

Трѣба да му се молимъ: нече бжде нахалось ничие упование, ако има постоянство въ просбата ни. Първата и втората молитва може да бждатъ отблѣснати. Който не се отрече, трѣба да се надѣва на мощьта на Агни.

За него сж приготвени тѣзи жъртвени съсжди; за него сж нагласени пѣснитѣ, той единчкъ чува вашитѣ слова, прѣизпълня ви съ благодать, пази ви отъ опасность, осжществява молитвитѣ на жъртвенния приносъ, дарява сигурна помощъ, обича ви, както кърмаче обича дойката си: дано приеме и послуша молбата ни!

Сберете ли се — той идва при васъ, той вижда съ скрититѣ очи, прислщи на неговото естество. Когато пѣснитѣ на прѣдания му служителъ стигнатъ до неговото жилище и го очароватъ, той му обреча наслада и щастие.

Такъвъ е обликътъ, въ който се е въплѣтилъ този богъ, жадуванъ и достъпенъ, що наднича и въ гората на влглищаря. Мъдриятъ Агни, другарь на истината и жъртвенния приносъ, откри на смъртнитѣ всичко, което би имъ принесло полза.

Най-хубавитѣ разкази.

Огюстъ Маке

ЖИВОТЪ.

Една пеперуда бѣ слѣла по крилата си найнѣжното и приятно съчетание на шарки: бѣла, румена и синя. Като слнчевъ лжчъ подфрѣкваше тя отъ цвѣте на цвѣте, и, сама прилична на фърчещо цвѣте, издигаше се, снишаваше се и си играеше надъ зелената ливада.

Едно дѣте, което опитваше първитѣ си стлпки по пѣстрата морава, я видѣ и отеднажъ го обзе силно желание да фане блѣскавото шарено насѣкомо.

Но пеперудата бѣ свикнала на такива желанния. Тя бѣ видѣла цѣли поколѣния да се изнуряватъ слѣдъ нея. Тя фърчеше все двѣ крачки прѣдъ дѣтето, а когато дѣтето, като позабѣваше припкането си и позадържаше дишането си, простираше ржка, за да я улови, пеперудата се издигаше и почваше отново своето неравно и заслѣпително фърчене.

Дѣтето се неуморяваше, то въгвѣше все слѣдъ нея.

Слѣдъ всѣко безуспѣшно посѣгване желание то да я улови, вмѣсто да угасне, се разпалваше въ сърцето му, и то съ по-бързи крачки, съ по-пламтещо око припкаше подиръ хубавата пеперуда.

* * *

Горкото дѣте бѣ тичало, безъ да погледне задъ себе; та, като бѣ тичало дълго врѣме, то се бѣ много отдалечило отъ майка си.

Отъ росната цѣфнала долинка пеперудата прѣмина въ суха полянка, насадена съ тръни.

Дѣтето я гонѣше по тая полянка.

И, макаръ раздалечтъ да бѣ вече голѣмъ, а припкането бързо, дѣтето, като неосѣщаше умора, все слѣдваше пеперудата, която спираше на всѣки десетъ крачки, ту върху нѣкой глстакъ, ту на нѣкое дръвце, ту надъ нѣкой простъ дивъ и безимененъ цвѣтъ; тая пеперуда все избѣгваше тъкмо въ мига, когато момъкътъ мислѣше, че ще я улови.

Защото, като я прѣслѣдваше, дѣтето бѣ станало момъкъ.

Съ непрѣодолимото желание на юността и съ неопрѣдѣлената жадъ за притежание той все прѣслѣдваше блѣскавия призракъ.

А отъ врѣме на врѣме пеперудата спираше, гачели се подсмиваше на момъка, сладострастно потопваше смукалото си въ чашката на цвѣтоветѣ и влюбено трепкаше съ крилцата си.

Но щомъ момъкътъ се доближаваше, запхтѣнъ отъ надежда, пеперудата се пускаше по вѣтреца да я понесе, а вѣтрецътъ я носѣше — лека като благоухание.

* * *

Въ такова безумно прѣслѣждане изминаха минути, часове, дни и години, а насѣкомото и човѣкътъ бѣха стигнали до върха на една планина, която бѣ най-висока точка на живота.

По диритѣ на пеперудата момъкътъ бѣ станалъ мжжъ.

Тамъ той спрѣ малко и незнаеше, дали нече бжде по-добрѣ за него, ако се повърне назадъ, дотолкова му се виждаше обгорѣлъ тоя планински наклонъ, прѣзъ който трѣбаше да слѣзе.

Отвждъ планината, въ очарователни цвѣтници, богати огради, зелени градини, растѣха благоуханни цвѣтя, рѣдки растения, отрупани съ овощия дървеса, а сега долу, при политѣ на планината, се простираше голѣмо четвъртито мѣсто, заградено съ стѣни, дѣто се влизаше прѣзъ една постоянно отворена врата и дѣто имаше само камѣни — едни полегати, други прави.

Но пеперудата, по-блѣскава отъ други пътѣ, подфрѣкна пакъ прѣдъ очитѣ на мжжа и се оплти къмъ заграденото мѣсто, като вървѣше по склона на планината.

Па чудно нѣщо! Макаръ, че толкова дълго тичане би трѣбало да умори стареца, — защото по космитѣ, що се блѣбѣха, можеше да се смѣта за старецъ безумниятъ прѣслѣдвачъ, — тичането му, колкото той вървѣше на прѣдъ, ставаше по-бързо — нѣщо, което се обясняваше само съ наклона на планината.

А пеперудата стоеше на еднакъвъ раздалечъ; но понеже цвѣтята бѣха изчезнали, насѣкомото кацаше по бодливитѣ тръни или по клоноветѣ на изсѣхналитѣ дървеса.

Старецътъ, запхтѣнъ, все я гонѣше.

* * *

Най-послѣ пеперудата прѣскочи стѣнитѣ на печалното заградено мѣсто, а старецътъ я послѣдѣ, като влѣзе прѣзъ вратата.

Но едва направи нѣколко стѣпки, съ очи въ пеперудата, която сѣкаше се разтапяше въ сивия въздухъ, той се прѣпъна о единъ камъкъ и падна.

Три пѣти се опитва да стане, три пѣти пада отново.

Като неможеше вече да тича слѣлъ своята измамница, той само прострѣ къмъ нея ослабнали рѣцѣ.

Тогавъ пеперудата сѣкаше се смили надъ него и, макаръ да бѣ изгубила житѣ си шарки, тя подфрѣкна надъ главата му.

Може би крилата на насѣкомото небѣха изгубили багритѣ си, а може би очитѣ на стареца бѣха ослабнали.

Крѣговетѣ, които пеперудата описваше ставаха все потѣсни и потѣсни; най послѣ тя кацна върху блѣдното чело на умиращия

Съ послѣдно усилие старецъгъ подигна рѣка и попила най-послѣ крайщата на пеперуднитѣ крила, прѣдметъ на толкова желание и толкова умора; но, о, разочарование! той разбра, че е прѣслѣдвалъ не пеперуда, а слънчевъ лѣчъ. . . .

И рѣката му падна, студена и безъ сили, а послѣдната му въздишка разтрепери въздуха, що тежеше надъ това гробно поле. . . .

МИГЪ И ВѢЧНОСТЪ.

Шри Рамакришна

Притчи за Бога, Вселенната и Душата.

Какво е отношението между вселенската Душа (Бога) и душата на човѣка?

Ако прѣфрѣлимъ надъ потока дѣска, водата изглежда раздѣлена на двѣ части. А тѣ сѣ едно. Тѣй и недѣлимото ни се струва раздѣлено на двѣ отъ врѣмнитѣ образи на Майя (Измамата).

А, въ сѣщностъ, има само едно.

*

Когато надъ нѣкоя магнитна скала, скрита подъ водата, мине корабъ, тя изтегля отъ него вси желѣзни гвоздеи, та дѣскитѣ, отъ които е скванъ, се разпадатъ и корабътъ потъва.

Магнитътъ на вселенското Съзнание притегля сѣщо тѣй душата на човѣка: стигне ли душата близо до него, то завчасъ разбива личността, като изтегля отъ нея гвоздеитѣ на себелюбството, и душата потъва въ океана на безкрайна божествена любовь.

«Познай саминъ себе си» ни казватъ — «и ти ще познаешъ и това, което носи, и Бога».

Що е мое «азъ»? Тая рѣка ли, или тоя кракъ, месото ли, кръвта ли, или коститѣ? Вмисли се по-дълбоко, и ти ще видишъ, че въ всичко това нѣма и слѣда отъ каквогодѣ «азъ». Както снемашъ люспа по люспа и слой по слой, кога бѣлишъ глава улкъ, тѣй почни да изелѣдвашъ и себе си — и ще

видишъ, че си всичко отстранилъ, безъ да откриешъ нѣкакво «азъ». Но всрѣдъ послѣдната люспа ще провидишъ пламъкъ, проникващъ вси люспи и слоеве: дѣ е той — дали тамъ, или отвънъ, или пакъ вредомъ —, мѣчно е да се разбере. Сетенъ плодъ на твоето издирване ще бѣде Богъ.

Падне ли себелюбството като лишна люспа, проявява се Богъ.

*

Гангъ на знанието, що тече въ душата на мадрена, влачи водитѣ си все въ една посока. За него цѣлата вселенна е сънь. Той живѣе всѣкога во своето истинско «Азъ».

Гангъ на любовьта, що тече въ сърцето на благочестивеца, невлачи водитѣ си само въ една посока. Той има свои приливи и отливи. Човѣкъ се смѣе, плаче, танцува и пѣе. Той иска да се наслаждава отъ своя Обиченъ, да се потапя въ Него, — и той плува въ Него, гмурка се, изплува пакъ отгорѣ — като буца ледъ, плуваща по водата.

*

Всички вѣри приличатъ на пѣтеки, водещи къмъ една обща цѣль — едничкото безкрайно Божество.

*

Мядрецътъ ми каза: «Познай Бога! А светецътъ ми рече: «Осѣти Бога!»

Кога се доближавате до пазарната стѣгда, чувате обща врѣва, шумъ и глѣчка. А дойдете ли поблизо, общата врѣва изчезва, и вие чувате вика на всѣки отдѣленъ продавачъ.

Додѣто сте далекъ отъ брѣга, вие чувате само шума на вълнитѣ, но стигнете ли досамъ морето ето че виждате кораби, чайки, бамбукъ -- и окоето ви брои приливащитѣ талази.

Богъ се осѣща съ четене книги. Голѣма разлика има отъ четене до непосредно осѣщане. Дойде ли непосредното осѣщане, вси книги, науки и писания изглеждатъ като непотрѣбна слама.

*

Знамъ два случая, когато Господъ не може да се неусмихне.

Човѣкъ пада боленъ и осѣща смъртта край себе си. А лѣкарътъ казва на майка му: «Небойте се: азъ ще го спася!» Той забравя, че вдънъ всѣка случка, вдънъ живота и смъртта, лежи Божата воля. И, кога го чуе, Господъ се усмихва и казва: «Безуменъ е, наистина, този човѣкъ, що се хвали, че ще спаси болника си, умиращъ по Моя воля!»

Усмихва се още Господъ, кога два брата си дѣлятъ наслѣдството. Тѣ мѣрятъ земята и казватъ: «Този дѣлъ е мой, а ето този — твой». И пакъ се усмихва Господъ и си казва: «Цѣлата вселенна принадлежи Менѣ, а ето, че тия безумци говорятъ: — Това е мое, а това — твое!»

Да. Има два случая, когато дори Господъ не може да се неусмихне.

Природа и духъ.

Станиславъ дьо Гуайта

Душата на растенията*).

Самият изгледъ на осмокрака (октопода) и скорпиона, на хиената и крокодила, разбулва тѣхното естество; като възбуждатъ у човѣка и страха и погнѣса въ едно и сѣщо врѣме, тѣзи чудовища на животинското царство сѣ прѣдвѣстници на ужасъ. Лесно е да се разбере, защо. Други пагубни звѣрве вселяватъ у човѣка само уплаха: отпечаткътъ на стрѣвностъ у тѣхъ неизключва благородна походка, а понѣкога дори тѣ се отличаватъ съ истинска хубостъ; такива сѣ едритѣ прѣдставители на котешкото сѣмейство: лъвътъ, тигърътъ или пантерата; такива сѣ и нѣкои грабливи птици: орелътъ, крагулятъ, бухалътъ и кондорътъ. Тѣ носятъ по-скоро клеймо на свирѣпство, отколкото на отвратителностъ; ала всичко въ тѣхния образъ, изгледъ и движения говори на наблюдателя: „Пази се!“

Опаснитѣ екземпляри отъ растителното царство сѣщо немогатъ измами съ вида си оногава, що умѣе да вижда и наблюдава. Стройни, тѣнки и високи — или низки, дебели и сгърбени, отровнитѣ барабойни растения немогатъ те излъга: има наистина нѣщо отвратително и въ стойката имъ, па и въ самитѣ имъ листа — мрачни или блѣдни. Вижте развалничето (лудничаво биле, беладона), мандрагората и татула (турмаче, дивъ орѣхъ): черносини цвѣтове, трънливи ябълки и блудкави бубонки. Наблюдавайте малко буниката (попадия, блѣнъ) съ нейнитѣ космати и назъбени листа, съ нейния отровенъ, вонѣщъ и отвратителенъ миризъ: колко краснорѣчиво заплашване разнасятъ устнитѣ на вѣнчето и!

Отровнитѣ сѣнникоцвѣтни растения нѣматъ по-привлѣкателенъ видъ. Бучинишовитѣ разтварятъ листата си като оръжия, съ които се напада; багрени петна окървяватъ стѣблото имъ; вонѣщиятъ бучинишъ и шафрановиятъ аенантъ изпусчатъ, кога ги счупишъ, жълтеникавъ сокъ сѣщо като гной. Вредността на вси растения отъ това сѣмейство личи по вонѣщия миризъ на тѣхния дѣхъ.

Млѣчоцитѣ, злокобни нагледъ, изпускатъ и при слабо одраскване млѣко, що разяжда тъканитѣ на тѣлото. Макарь и принадлежащи къмъ разни сѣмейства, отлични едно отъ друго, смриката (синьоплодна хвойна) и седефчето издаватъ различно, било чрѣвъ непривлѣкателния си видъ, било съ вонята си, едни и сѣщи свойства, поради които сѣ били още отъ старо врѣме употребяни като лѣкъ за помѣтане.

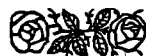
Коравитѣ злбци на синята шапка (аконита) отодолу тъмнозелени, почти черни, остри и дълги, ограждатъ гиздавъ, кръшно извитъ и скръбенъ цвѣтъ, отровно синь като мѣденъ нитратъ. Багреноцвѣтниятъ дѣдовъ злбъ е сѣщо съ чемеренъ изгледъ, на пукъ на своитѣ чарове: изпъкнало отпечатанитѣ му листа,

*) Станиславъ дьо Гуайта, маркизъ, живѣлъ въ края на миналия вѣкъ, водачъ на тайно общество, е оставилъ книги по тайната наука — „На прага на Тайнството“, „Храмъ на Сатаната“, „Ключъ на Черната Магия“.

мрачни и космати, правятъ не по-слабо впечатление отъ вѣнчетата му, чиято вътрѣшностъ е набраздена като тигрова кожа. А пѣкъ есенниятъ минзухаръ показва наравнѣ съ земята своя възмравъ цвѣтъ, безъ стѣбло и безъ листа: сѣкашъ е кандидо на близка жалѣйка . . .

Нечестивото лютиче пълзи по земята и се крие наполовина подъ трѣвата, лишеитѣ и мѣха като змия. Има смъртоносни билки, които непълзятъ толкова коварно и носятъ много по-сложенъ образъ; но изучишъ ли ги отблизо, ще видишъ, че и тѣ криятъ много осждителни признаци.

Тѣ е дори съ минералното царство, по-слабо изразително за човѣка, по-мълчаливо — било защото човѣкъ го винаги отминава съ погледъ, било защото тѣлмачътъ на вродени признаци — доброжелателни или зложелателни — неможе да ги открие, неможе да прочете по външния слой свойството на вътрѣшната му природа. Ломътъ на камънитѣ, кристалнитѣ образи и начинътъ на сглобяването имъ, шаркитѣ, вкусътъ и миризмата сѣ признаци на диренитѣ свойства. Запитайте минералога, неподсказватъ ли лабораторнитѣ мостри на неговия усѣтъ мълчаливо своитѣ свойства, дори прѣди да е правилъ съ тѣхъ опитъ — и той ще ви потвърди думитѣ ми.

Златни отломки.

Мултатули *)

ПРИТЧИ.

ПОКАНА.

Професоръ Z. другаруваше съ аптекаря У. Веднажъ той му прати записка, съ която го канѣше на чашка чай. Записката се изгуби.

Онзи, който я намѣри, позна само подписа и по гнѣкитѣ разбра останалото. . . И той остана съ увѣреностъ, че тази записка е рецепта, прѣдписана противъ гърчене на рогатъ добитѣкъ.

. . . День неминава — да ме непоразсмѣе Госпожа Публиката съ своето тълкуване на моитѣ творби, — съ тълкуване много по-глупаво отъ рецептата на професора Z.

*

БАНИЧКИ.

Живѣя у сладкарь.

— Азъ никога неямъ тѣзи нѣща, каза ми жена му и ми посочи баничкитѣ. — Па и вие разбирате, господине, то се знае, че щомъ саминъ правишъ тѣзи нѣща, все се съ тѣхъ занимавашъ и тѣ ти сѣ прѣдъ очитѣ и подъ носа, тогава . . . нали разбирате? . . . Нали тѣй, господине? . . .

*) Мултатули е холандски писателъ отъ миналия вѣкъ; реалистъ — философъ — сатирикъ съ остро перо, той е оставилъ нѣколко романа — „Максъ Хавелоръ или търговия съ кафе“, „Любовни писма“ и нѣколко книги притчи и замисли подъ надсловъ „Идеи“.

По-добър ми е да си ям хлѣбъ... Но отъ тѣзи нѣща, да ви кажа право, неямъ никога.

Азъ ѝ отговорихъ, че знамъ това, и се качихъ въ стаята си.

Слѣдъ това написахъ:

— За мене е невъзможно да прочета романъ. Прѣдпочитамъ да ямъ хлѣбъ, както прави жената на сладкаря...

ДЪЦА

*

Чудна работа, колко хора се рѣшаватъ да иматъ дѣца!

Азъ познавамъ нагледникъ въ зоологическата градина, който умѣе да гледа тигри. На другъ е поръчано да се грижи за птицитѣ. Изкуственото развъждане на риби е също тѣй особна специалностъ.

А дѣца развъжда всѣки...

Запомни това.

Бйнаръ Хухъ

Невидими врагове и защитници.

Що е страхъ?

— Мисль. Само мисль. Стара мисль, че сме по-слаби отъ непознатото, що ни чака.

Какво е дѣйствието на страха?

— Тѣлесна немощъ, сърцебиене, трепетъ, мразни трѣпки. Пълно прѣкъсване на храносмилането, прѣсичане дишането, ослабване на кръвообръщането. Спиране съзнателната мозъчна работа. Отпускане на мишцитѣ и неспособностъ да ги движимъ съзнателно. Понѣкога ти се прѣсичатъ нозѣтѣ, гърлото засъхва, губишъ гласъ. Често отъ силна уплаха човѣкъ умира.

Що е радостъ?

— Пакъ мисль. Мисль, че онова, що сме искали, се е сбдило. Мисль, че ни чака нѣщо още по-приятно.

Какво е дѣйствието на радостята?

— Противоположно на страха. Бодро подигане на дробовѣтѣ, приливъ на тѣлесни сили, пълно и дълбоко дишане, гордо възправяне главата, спокойствие, много кислородъ въ кръвта. Напрѣгане на мишцитѣ и желание да се движимъ, да извършимъ нѣщо нечуто. Значи: приливъ на прѣсна сила. Понѣкога неможешъ да се сдържишъ и се смѣешъ. Желаетъ всѣки да се радва. Ставашъ съ всички добъръ. Често отъ силна радостъ хората сж се придигали дори отъ смъртно легло.

Що е досада?

— Мисль. Мисль, че работата ни невърви. Мисль, че врѣмето ни тежи, а хората ми сж неприятни.

Какво е дѣйствието на досадата?

— Отпадане на животната сила. Умора на мишцитѣ, нежелание за работа, лѣнностъ на мозъка,

слабо кръвообръщане, мудно движение на нервната сила. Неспособностъ да се харесвашъ на другитѣ, неуспѣхъ въ всѣки починъ, отчаяние прѣдъ всѣка прѣчка. Отблъсвашъ несъзнателно всѣки срѣщнатъ и хората гледатъ да се отърватъ отъ тебе. Ти страдашъ отъ досада, затова досаждашъ и на другитѣ. Мисльта е страшна зараза: зависи, добра ли е, или лоша.

Що е съмнѣние?

— Мисль. Мисль, че може и да неуспѣешъ. Мисль, че може да нѣмашъ право. Мисль, че неси на вѣренъ пѣтъ, че си слабъ за борба, че сѣдбата ще ти обърне гърбъ.

Какво е дѣйствието на съмнѣнието?

— Отпадѣкъ на духа. Тежка мисль за невѣра и неполука дълбоко мозъка като свредѣлъ и повтаря натрапливо: «неще успѣешъ! неще успѣешъ!» И дълго — тѣй. Неспособностъ да доизкарашъ докрай наченатата работа. Липса на смѣлоостъ. Незнаешъ, коя дума трѣба да кажешъ, за да се открихне вратата на щастieto: липсва ти «Сезамъ». Неуспѣхъ въ живота.

Страхъ или радостъ, досада или бодростъ, съмнѣние или вѣра: тѣзи думи означаватъ различни отсѣпки на мисль. Ние сме срѣщали съ васъ мисльта по много кръстопатища на живота си: въ скръбъ, веселба, край леглото на мъртавъ баща, край люлката на новороденъ синъ, въ пригрѣдитѣ на голеница, надъ златната подвързия на четена книга, прѣдъ дверитѣ на мълчалива църква, около площада на буренъ митингъ. Да, ние знаемъ съ васъ мисльта, непознатъ четецо. Азъ оттукъ, отъ далечна Швеция, вие тамъ — въ Калифорния, Ява, Уругвай, Саксония, Соломоновитѣ острови или Мизия: ние въ едно и сжщо врѣме размисляме съ васъ за себе си и за другитѣ.

Наведете ухо да ви кажа нѣщо!

Чуйте ме добъръ: кога ви налети страхъ, досада, съмнѣние, тежка грижа, мъка или скръбъ, дигнете нагорѣ глава, изправете грѣбнакъ, отворете широко зѣници, прострете настрана рѣцѣ, за да образувате кръстъ, вдѣхнете мудно и дълбоко въздухъ и кажете смѣло, като погледнете пространството:

„Азъ се отъ нищо небоя! Азъ нескръбя за нищо! Азъ обичамъ живота, защото съмъ едно съ него, и твърдо вѣрвамъ въ себе си, защото съмъ частица отъ Безсмъртието! Азъ се радвамъ, азъ съмъ увѣренъ въ успѣха си, защото нежелая нищо лошо и немисля никому зло! Азъ съмъ едно со вселенната: безсмъртенъ като нея, живъ като нея, свѣтълъ като нея! — »

Маяци.

Макс Мюлер

ШРИ РАМАКРИШНА.

Роденъ въ бѣдно браминско сѣмейство, Рамакришна още отъ дѣтинство се увлѣкалъ въ изучаване вѣроизповѣднитѣ и умозрителни учения на своята страна и отрано поразявалъ околнитѣ съ развитието на ума си и чистотата на сърцето си. Прѣзъ годинитѣ на ранна младина влѣчението му къмъ истинитѣ на вѣрата наченало да се излива въ безкрайни молитви на богинята Кали, която той благоговѣйно молилъ да го просѣти и награди со своята обичъ и мадрость. Свикналъ да прѣкарва цѣли дни въ храма въ молитва и отшелнишки подвизи, той наченалъ понѣкога да изпада въ състояние на духовно изстѣпление, слѣдъ което — възторженъ и прѣпълненъ съ божествена любовь — горещо проповѣдвалъ на околнитѣ.

Едни го смѣтали за светець. други — за безумецъ, но славата му все расла и трупала по диритѣ му тѣлпи ученици и слѣдовници. Рамакришна живѣлъ като отшелникъ, чуждѣлъ се отъ жени, изпадалъ въ духовно изстѣпление, поучавалъ съ притчи и отбрани иносказанія околнитѣ като обикалялъ по тоя начинъ цѣлъ Индустанъ. Тѣй живѣлъ той съ ученицитѣ си, както нѣкога сѣ живѣли неговитѣ прѣдходници — Христосъ, Буда, Кришна, Шанкарачария. Въ 1885. умрѣлъ като светъ мадрець, стигналъ върха на славата и влиянието си.

За да разберемъ очарованието на тая чудна личностъ, потребно е да си спомнимъ, че цѣла Индия отъ най-долнитѣ слоеве на населението до махараджитѣ (великитѣ князе) и браминитѣ отъ най-горна каста, се живо интересува отъ вѣроизповѣдни въпроси, живѣе съ тѣхъ, не ги забравя даже въ въртопа на дѣлничния животъ, че философско-религиозната мисль кипи въ тая таинствена страна, безъ да се гледа на гражданското робство, че тамъ сѣкашъ въ въздуха се носятъ възвишенитѣ замисли за Бога, за свѣта и за назначението на човѣка — дотамъ сѣ присѣца на всички тия въпроси. Тѣкмо въ тая срѣда — силно напрегнато, кипещо, пълно съ духовна тревога — е трѣбало да проповѣдва пламенниятъ Рамакришна.

Той нее самобитенъ и се недомога до самобитностъ; той излага възгледитѣ на философията Веданта, една отъ голѣмитѣ философски системи на Индустанъ; неговата заслуга лежи въ това, че е смогналъ да направи тая философия достѣпна за общо разбиране и се е мѣчилъ съ своя личенъ животъ да докаже истинността на началата ѝ, като неотстъпва отъ тѣхъ въ постѣпкитѣ и проповѣдитѣ си.

Рамакришна е име на единъ отъ най-голѣмитѣ хора на новото врѣме. Като характеръ, умъ и сърце той минава между индуситѣ за човѣкъ отъ малцината.

Неговото учение е просто. Има само една дѣйствителностъ, все едно — дали ще я наречемъ Богъ, Безкрайностъ, Безусловно, Непознаваемо или Брама. Желанието на всѣка отдѣлна душа нее, както се казва обикновено, да се доближи до Брама или да

се слѣе съ него, а да се издигне до Себе Си; сирѣчь да стане онова, което по сѣщина е Духътъ, обитаващъ въ него — у нѣкои още спещъ, у нѣкои полусепнатъ, у малцина пробуденъ и дѣйстващъ съ пълна сила. Още — да си спомни своето минало битие, своето начало, миналитѣ си прѣбраждения, стѣпалата, що е прѣминала, и онова, що дължи на другитѣ хора Най-сетнѣ — да признае всеизпълващия и вѣченъ Брама за непрѣходна основа на всѣка лична душа. Що е дѣйствително въ нѣщата и душитъ? — Брама, Едничкиятъ, редомъ съ Когото нѣма вторъ, Едничкиятъ, редомъ съ Когото нѣма друго нищо. Въ Брама се, слѣдочетно, корени и нашето сѣщинско „Азъ“, лежащо скрито за личното сѣзнание, задиплено съ измамнитѣ покрови на малкото сѣзнателно „азъ“, което изцѣло се покои и живѣе въ свѣта на лѣжата. Всичко, що е сѣществувало като възможностъ или като тѣнъкъ невидимъ образъ въ единия Брама, вначало още неразвито, постепенно се разкрива развърта и става видимо, веществено, външно проявено и лично въ тоя свѣтъ на призрачни явления. Едно по едно падатъ човѣшкитѣ облѣкла въ обратния пѣтъ на възкачането, слѣдъ като Духътъ се е облѣкалъ съ вещество, сѣзналъ се е въ него и се издига къмъ своя Изворъ Най-напрѣдъ се свлича снагата отъ месо и кръвь, слѣдъ това проводникътъ на живота — двойникътъ, послѣ тѣлото на желаніята, слѣдъ него посрѣдникътъ на мисльта додѣто най-сетнѣ остане само чистото «Азъ», пълно съ блаженство. Тѣкмо това «Азъ» дава човѣку блаженство, миръ и вѣчна духовна наслада; това «Азъ» се покои въ нетлѣнното, невидимото, невещественото, неизразимото, безмѣрното . . .

За отношението на човѣшката душа къмъ вселенската Душа системата Веданта, усвоена отъ Рамакришна, учи строго и ясно: «ти си Онова», сирѣчь сѣщината на Бога и човѣка е една и сѣца; като опознае себе си по истинска сѣщина, човѣкъ опознава единствения вѣченъ Брама.

Рамакришна нее излагалъ цѣлна, завършена система; неговата проповѣдь, налагана отъ случкитѣ на външния животъ, отъ хората, на които е говорилъ, и мѣстото, дѣто е поучавалъ, е трѣбало не избѣжно да се излѣе въ видъ на притчи; въ тоя родъ творчество, еднакво дължимъ на мига, вдъхновението и гениалното хрумване, ШРИ (блаженниятъ) Рамакришна е наистина майсторъ. Притчитѣ и изрѣченията му — прости, нагледни, достѣпни — изричани по разни поводи, се отличаватъ съ стегнатъ слогъ, силенъ изразъ и дълбоко противопоставяне, естествено за една философия, осѣдена всрѣдъ свѣта отъ пѣстри лѣжи да възвѣстява кристални истини и да говори за Едничкия тамъ, дѣто всѣки се смѣта за пръвъ, ако не — за едничкъ. Като гениаленъ завършекъ на най-старата отъ всички философии, проповѣдъта на Рамакришна обобщава, тѣлкува и разкрива дълбокитѣ истини, които сѣ дотамъ прости, че ставатъ невидими. Неговиятъ езикъ е толкова чистъ, колкото и душата му. А неговата мисль принадлежи, въ силата на сврѣхчовѣшко обобщаване, еднакво и на Бога, и на послѣдния човѣкъ.

Любопитна наука.

Аугустъ Стриндбергъ

МРЪТВЕШКА ГЛАВА. *)

Азъ небѣхъ виждалъ мрътвешка глава, сирѣчь пеперудата, наречена съ това име, понеже носи на щитчето си човѣшки черепъ, до деня, когато си купихъ единъ екземпляръ отъ познатъ естественикъ. Очуденъ, че виждамъ на гърба ѝ образа, отпечатанъ много по-ясно, отколкото допускахъ, азъ се заехъ да изуча насѣкомото.

И азъ прочетохъ: «Бретонцитѣ казватъ, че тя прѣдрича смъртъ. Тя изпуска жаленъ викъ, щомъ я потрвожатъ; гасеницата ѝ се храни съ отровни барабойни растения, съ ясиниъ и съ бодливитѣ ябълки на татула; а когато дойде врѣме да стане какавида, тя се укрива дълбоко въ земята и тамъ се обвива въ лѣпливъ пашкуль.»

Въ тѣзи думи личеха много чърти, общи съ знацитѣ на смъртта: прѣдсказването на умиралка, жалѣйната пѣсенъ, смъртоносното питие на татула, самопогребването на гасеницата . . .

Четецо, азъ несъмъ суевѣренъ по нравъ, но слѣдъ като бѣхъ сбралъ тѣзи свѣдѣния, попаднахъ на Реомюра, знаменитъ физикъ и познавачъ на насѣкомитѣ, който разказва за мрътвешката глава, че се явявала отъ врѣме на врѣме и то най-много прѣзъ годинитѣ, кога върлуватъ голѣми епидемии: слѣдъ това ще разберете лесно, че се принудихъ да се замисля върху привичкитѣ на тази пеперуда и върху значението на гробарската ѝ дреха.

Прѣди всичко, гасеницата ѝ се храни съ соланиниъ и датуриниъ, два растителни алколоида, сродни съ морфина, но и много близки до отровитѣ, що се получаватъ отъ разлагащитѣ се трупове — птомаинитѣ и левкомаинитѣ. Тѣзи отрови издѣхвватъ миризъ на ясиниъ, на роза, на мискъ — между другото.

Има билки, наречени «мрътвешки билки» (смѣта се, че ужъ тѣ растатъ на почва, дѣто има заровени трупове); такива сж: змийскиятъ лападъ (змийско грозде), стапелията, салептъ и други; тѣ миришатъ на трупъ, шарката имъ напомня мрътвешка шарка, па се знае и това, че привличатъ насѣкомитѣ, що се хранятъ съ мърша.

Нее ли близо до ума, че мрътвешката глава посѣщава онѣзи мѣста, дѣто свирѣпствуватъ епидемии и дѣто се разлагатъ трупове?

Отъ друга страна, соланинътъ е наркотична отрова. Дали не за това мрътвешката глава спи денемъ и ноцемъ, а живѣе и се размножава само въ здрачъ?

Другата отрова, датуринътъ, съдържа два алкалоида: атропинъ и хиоскиаминъ. Атропинътъ на развалничето (велебиле, лудничаво биле) разширява зѣнитѣ или поне прави несносна дневната свѣтлина. Дали затова мрътвешката глава излиза само

*) Стриндбергъ, шведски писателъ, е оставилъ и нѣколко хубави книги по въпроситѣ на духа; въ тѣхъ има статии по алхимия, херметична наука и магия.

по здрачъ и се бои отъ слънцето, та цѣлъ день спи? А неспи ли тя ноцемъ пѣкъ поради приспивателното дѣйствиe на хиоскиамина? Така изглежда. Защото хиоскиаминътъ — отрова, що се съдържа въ буниката (попадия, блѣнъ), причинява на своята жъртва второ неудобство съ това, че я кара да вижда прѣдметитѣ уголѣмени (мегалопсия).

Нека си въобразимъ сега една мрътвешка глава, заблудена отъ измамната, сродна ней, миризма на гробници и гниещи трупове, полетѣла около ешафотитѣ и бѣсилкитѣ, дѣто вижда човѣшки черели въ чудновато неестествено уголѣмяване, и нека се запитае, неще ли подѣйствува това върху нервитѣ на пеперудата, толкова чувствителна, че на дава жаленъ викъ, щомъ я допрешъ. А тъкмо тогава тази пеперуда живѣе двойна лудостъ: тя е зашеметена отъ нагона къмъ продължаване на рода и отъ опиващата отрова на буниката; а това двойно опиване е равно на нервно изстѣпление.

Наука и животъ.

Уилямъ Аткинсънъ

МѢСТОТО НА ПАМЕТЪТА.

«Да възприемешъ като воскъ, а да удържашъ като алмазъ».

Неможемъ доби ясна прѣдстава за слъщината на паметъта, нито за законитѣ, на които е подчинена способността да се запомня и припомня, прѣди да се опознаемъ съ голѣмата област на разума, извѣстна въ психологията като подсъзнателна мисловна област. Прѣди врѣме учеха, че разумътъ съзнава всичко, що става въ него; ала най-напрѣдналитѣ психолози днесъ признаватъ, че съзнанието съставя само малка частъ отъ мисловната работа. Подсъзнателнитѣ мисли, впечатления и осѣщания играятъ много важна роля въ областъта на мисленето. Ясно е, че въ всѣко съзнателно дѣйствиe се крие много подсъзнателно: всѣко съзнателно дѣйствиe има свое подсъзнателно дѣно.

Нашето съзнателно мислене прилича на планински връхъ, издаденъ надъ водната повърхность: само една десета отъ нашата мисловна работа става въ съзнанието. Ние сме като въ тъмна гора ноцемъ: нашитѣ свѣтилници фърлятъ кълбо свѣтлина край насъ; до него лежи ивица полумракъ, а отвдъ — тъмно като въ рогъ. А въ този полумракъ и въ тая тъмнина се върши работа. Ако е потребно, плодътъ на тая работа се изнася на прѣдъ, въ свѣтлото кълбо, що наричаме съзнание. Паметъта е главна служба на подсъзнателното мислене: тамъ лежи нейната съкровищница. Откато получимъ впечатлението, додѣто то се яви въ областъта на съзнанието, подсъзнателнитѣ способности работятъ. Тамъ, въ тая съкровищница, се пазятъ вси добити впечатления често въ продължение на много години, изтекли между запомнянето

и спомнянето. А какъ става спомнянето? Волята издава заповѣдь на работниците иъ подсъзнателната съкровищница да намѣрятъ впечатлението, склатано прѣди сума врѣме, и да го изнесатъ на свѣтло. Ако тѣзи работници сѣ обучени добрѣ да вършатъ работата си и сѣ свикнали съ нея, тѣ покорно слушатъ волевата заповѣдь и разумно я изпълватъ. Доколкото сте ги научили да кататъ грижливо връчванитѣ тѣмъ за пазене прѣдмети и точно да отбѣлѣзватъ мѣстото, дѣто ги пазятъ въ складоветѣ, дотолкова сѣ и тѣ годни наврѣме да ви ги изнасятъ и прѣдаватъ.

Прѣдполага се, че всѣко впечатление, получено отъ насъ, всѣка мисль, що сме развили, всѣко замислено или осъществено дѣйствие — се записватъ нѣкъдѣ въ ширната съкровищница на подсъзнанието и нищо не може да се изгуби. Много нѣща, които сѣ ни изглеждали години забравени, изпакватъ въ съзнанието, стига да се извикатъ чрѣзъ съчетание на идеи, по желание, нужда или съ усилие. Много впечатления на ума сигурно не ще се никога повърнатъ въ съзнанието, ако нестане нужда. Ала тѣ все ще останатъ въ подсъзнателната област да влияятъ безмълвно, а все пакъ мощно, върху мислитѣ, хрумванията и постѣпкитѣ ни. Други ще чакатъ мига да бждатъ повикани отново и турнати въ работа.

Въ даденъ мигъ ние съзнаваме много малка частъ отъ натрупаното въ ума. Много, що ни се струва забравено отъ години, защото безплезно сме се опитвали да си го спомнимъ, току изпълва въ съзнанието самó, безъ да сме го викали. Често се всуе опитваме да си спомнимъ нѣщо, зафърляме отчаяно опита, но слѣдъ нѣкое врѣме то се явява внезапно въ съзнанието. Мълчаливитѣ работници сѣ се раздвижили отъ нашата заповѣдь и, слѣдъ като сме почти забравили за своето желание, отеднажъ се връщатъ тържествуващи и носятъ поръчаното. Понѣкога пѣкъ стигъ една дума, за да озари въ паметъта цѣла област, за чието сществуване сме отдавна забравили. Често насънѣ ние виждаме отколѣ забравени лица и чуваме гласове, чиито звукъ отъ години не се е разнасялъ въ ушитѣ ни. Нѣкои хора въ мигъ на трескаво бълнуване говорятъ за нѣща, забравени отъ тѣхъ отдавна, — нѣща, които слѣдъ оздравянето си неспомнятъ, но които наистина сѣ имъ се случили въ далечното дѣтинство. Знае се, че удавникътъ си спомня цѣлия миналъ животъ. Франсисъ Бохъръ, който се е давилъ и е билъ спасенъ, съобщава: «Цѣлъ редъ случки отъ живота ми мина прѣдъ мене въ обратенъ редъ — и то не въ бѣгли очѣртания, а съ живи подробности, сѣкашъ ставаше отново прѣдъ мене. И стори ми се, че животътъ ми се повтаря отъ послѣдния мигъ назадъ, въ обратенъ редъ». Колриджъ разказва за нѣкоя си жена, проста и безкнижна, която въ трескаво състояние наченала да говори по латински, гръцки, еврейски. Записали цѣлъ редъ листа по нейното бълнуване и намѣрили, че изрѣченията сѣ пълни съ смисль; само нѣкои еврейски изрѣчения могли да се отнесатъ къмъ библията, а по-голѣмата частъ изглеждала взета отъ равински книги. Жената била проста, за лъжа и ду-

ма немогло да става; смѣтнали я обсебена отъ зълъ духъ. Лѣкарътъ обаче се заелъ да изучи работата и слѣдъ много усилия научилъ, че жената, когато била на деветъ години, се възпитавала отъ единъ свещеникъ. Този ученъ богословъ ималъ навикъ да се разхожда по коридора, редомъ съ готварницата, и да чете съ гласъ равински книги и нѣкои църковни отци. Прѣгледали книгитѣ му и намѣрили въ тѣхъ всѣки изразъ, избълнуванъ отъ болната. Карпентъръ разправя историята на единъ английски свещеникъ, посѣтилъ еднажъ нѣ какъвъ замъкъ, който прѣди това никога не билъ виждалъ. Но когато стигналъ до входа, сторило му се отеднажъ, че е билъ вече тамъ и не само е виждалъ пѣтя, що води въ вратитѣ, ами помни, че е имало подъ сводоветѣ осли, а на тѣхъ — хора. Той се очудилъ много и запиталъ майка си, която му обяснила, че когато билъ на 18 мѣсеца, тя съ много други хора посѣтила тоя замъкъ, а него носила въ една кошница, натоварена на оселъ; нѣкои спатници закусвали на покрива на вратитѣ, додѣто дѣтетото, заедно со слугитѣ и товарнитѣ животни, било оставено долу. И ето, че прѣзъ второто си посѣщение изглецътъ на вратитѣ оживилъ старитѣ спомени на дѣтинството, струващи му се както снь.

Вдѣнъ подсъзнанието ни стои всѣко получено впечатление, всѣка мисль и дѣйствие, минали кога годъ прѣзъ съзнанието. То е невидимо, но ни влияе. Днесъ ние сме такива или инакви — споредъ това, що сме мислили, говорили, гледали или слушали вчера. Другъ пѣтъ ще видимъ, какъ се усилива, развива и обучава паметъта. Щомъ разбрахме, че никое добито впечатление се негуби, за насъ е ясно, че колкото по-отчетливо се дѣйствува на подсъзнанието, колкото по-грижливо бжде отдѣляно и отбѣлѣзвано въ съкровищницата едно впечатление, толкова по-лесно ще ни е да го намѣримъ, като ни потрѣба и да го извлѣчемъ отново въ съзнанието. Работниците въ подсъзнателнитѣ складове могатъ съ търпелива работа да се възпятатъ дотамъ, че веднага, щомъ пожелаемъ да имаме нѣщо отъ безбройнитѣ склатани съкровища, да ни го намѣрятъ и незабавно изнесатъ.

Голѣма прѣчка за щастие е да очаквашъ много голѣмо щастие.

Фонтенель.

*

Не говорете за своето щастие на човѣкъ по-малко щастливъ отъ васъ.

Питагоръ.

*

Човѣкъ е ученикъ, скръбъта му е учитель, и никой несъзнава себе-си, додѣто нее страдалъ.

А. Мюсе.

*

Свобода значи право да вършимъ всичко, що неакърнява правата на другитѣ.

А. дьо Тюрго.

Що трѣба да знае всѣки

Йогъ Рамачарака

Какъ ядатъ Йогитѣ*).

Йогитѣ ядатъ бавно, прѣдѣвкватъ всѣки клѣшай, додѣто изпитатъ наслада отъ яденето: въ устата остава само дребна часгица храна, понеже ядивото се постепенно разтапя и поглѣща незаблѣзано. Съ нервитѣ на устата, езика и зѣбитѣ човѣкъ извлича отъ храната първата дажба отъ живоносна сила — «прана». Но и добръ сдѣвканата храна облеглава работата на стомаха и тѣнкитѣ черва, та пази човѣка отъ много болести. Йогитѣ извличатъ отъ сдѣвканото ядиво много повече хранителностъ, отколкото другитѣ хора, понеже взематъ отъ всѣка троха всичко, що е пригодно за тѣлото, а простиатъ човѣкъ, който неумѣе да яде, се тѣпче съ полусдѣвкана храна, недостатъчно пропита со слюнка: много отъ тая храна се изхѣрля като непотрѣбна отъ тѣлото, понеже му е дадена въ невѣвозможенъ за смилане видъ. Като раздробватъ храната съ зѣбитѣ си, йогитѣ даватъ възможностъ на слюнката да я пропие изцѣло: слюнквата течностъ откъсва отъ хранителнитѣ частици живоносната сила и я прѣдава на нервитѣ. Дългото допиране на зѣбитѣ, челюститѣ, езика и небцето до храната кара послѣднитя да се допира до нервитѣ постепенно съ всички свои частици, та да се изсмуче живоносната й сила. Йогитѣ държатъ въ устата си храната дълго, като я прѣдѣвкватъ мудро и грижливо, а тя се обръща на каша и малко по малко се смѣква въ гърлото съ неволнитѣ движения на гърленитѣ мускули. Насладата, която изпитва човѣкъ при яденето, е осѣщане на приemanата отъ нервитѣ живоносна сила; затова йогитѣ изпигватъ повече наслада, когато ядатъ ябълка, оризъ или коричка хлѣбъ, отколкото западнитѣ хора — при тлѣсть и разнообразенъ обѣдъ. Когато имате врѣме, хапнете кжсче хлѣбъ, почнете бавно да го дѣвчете, додѣто се разтопи въ устата ви като бучка захаръ. Вие ще разберете, че съвсѣмъ нетрѣба да глѣтате, понеже кашата сама ще се плѣзга въ гърлото. И това кжсче хлѣбъ ще даде на тѣлото ви дважди повече хранителностъ, отколкото ако го сдѣвчехте набързо, и — трижди повече «прана». Добъръ примѣръ за това е млѣкото. Млѣкото е течностъ и, значи, нѣма нужда отъ дѣвкане. Обаче установено е, че четвъртъ млѣко, изпито набързо, недава и половината хранителностъ и живоносна сила, получени отъ сѣщото количество млѣко, кусано съ лъжичка, бавно млѣскано съ устата и задържано, додѣто само изчезне несѣтно въ глѣтката. Тѣй сучатъ дѣцата; и ако всички ядѣха тѣй, «лошо» хранене и «развалени» стомаси нещеше да има.

*) Рамачарака е японецъ, йогъ. Йогитѣ сж философи, заели своето учение отъ индуитѣ; тѣхната философия — Йога — се разпада на нѣколко главни клоня: учение за тѣлото, за оощуване на човѣка съ Бога, за спасение чрѣзъ дѣла и за причинна връзка между мисълъта, желанието и дѣлото. Първиятъ клонъ се нарича «Хата — Йога»; той се занимава съ грижи за здравето, силата, хубостъта и дългия животъ.

Йогитѣ сж извѣстни като малко ядещи хора, но при все това сж силни, здрави, снажни: обяснението е въ това, че отъ най малко храна тѣ смогватъ да извлѣчатъ най много хранителностъ. Но има и друго, не по маловажно отъ внимателното сдѣвкане Споменахъ, че нервитѣ извличатъ отъ храната живоносна сила — «прана.» При усвояване на «праната» е потрѣбно извѣстно участие на мисълъта. Затова когато ядете, недѣйте мисли за това — за онова, недѣйте говори, недѣйте си прѣска вниманието: внимавайте въ самото дѣвкане, слѣдете съ мисълъ работата на зѣбитѣ, езика и небцето, осѣщайте допирането на хранителната каша до нервитѣ и си мислете, че изсмуквате всичката «прана», що се съдържа въ хапката храна, дѣвкана отъ устата ви. Опитайте: ще разберете, че когато слѣдите съ мисълъ дѣвкането и го придружавате съ мисловенъ образъ на «храненето», ще постигнете много повече, отколкото когато немислите за това.

Що да ядемъ? Йогитѣ прѣдпочитатъ растителна храна, както отъ здравословна гледна точка, тѣй и вслѣдствие общата погнѣса отъ животинското месо. Напрѣдналитѣ ученици на Йога ядатъ само плодове, орѣхи, дървено масло и прѣсенъ хлѣбъ отъ неолющена пшеница. Но западнитѣ хора могатъ да се довърятъ на своя нагонъ при изборъ на храната, като я разнообразяватъ. Разнообразието нее въ това — да ядемъ всѣкакви храни, сгответи въ една гостба, а да неядемъ всѣки день едно и сжщо. Яжте онова, което ви допада, но дѣвчете мудро и грижливо храната, като мислите само за «храненето». Искамъ да привлѣча вниманието ви върху нѣколко въпроса: неядете ли твърдѣ много месо, несте ли привикнали да се храните съ много тлѣсто, достатъчно плодове ли употребяте, нее ли хлѣбъ отъ неолющена пшеница добра добавка къмъ яденето ви, не се ли изнѣжвате съ излишно количество сладки и «гстова» гостба? Азъ бихъ ви посвѣтвалъ, западни хора: пазете се отъ печено, не яжте много месо — особено свинско и телешко, оставете сладкото, тестеното и всѣкакви «тѣнки» гостби съ много приправки! Когато «не ви е добръ», откажете се отъ обѣдъ и вечеря, за да си почини стомахътъ ви и да се освободи отъ лишнитѣ запаси, съ които сте го прѣтрупали. Освободената отъ смилателнитѣ органи сила ще се пусне да изцѣри тѣлото ви отъ недага, като изгори грижовно вреднитѣ нѣща. Не си ли спомняте, че и животнитѣ, щомъ се поболѣятъ, прѣставатъ да ядатъ? Тѣ лежатъ наземи, додѣ оздравѣятъ. И ние, хората, можемъ да се поучимъ отъ тѣхъ.

Дръжте се колкото може по-близо до природата: нека нейнитѣ намѣрения бѣдатъ ваше мѣрило! Бѣдете весели, жизнеради, дълбоко дишайте, правилно яжте, редно живѣйте! Не се плашете да се довърите на своя естественъ нагонъ тѣй като той е въ краенъ случай — единственъ ръководникъ на човѣка!

СИЛА И ВЛИЯНИЕ.

Оливъръ Кренъ

Опитътъ на богатитѣ*).

Богатството е омагьосанъ замъкъ, до който нѣма отъпканъ друмъ. Прѣчка слѣдъ прѣчка прѣгражда пътя; колкото по-натамъ вървимъ, толкова по-непрѣодолими прѣчки ни спиратъ. Слабиятъ губи сили, отпада, спира, отчайва се. Едни спиратъ още вначало, други — насрѣдъ пътя, а трети — дори прѣдъ самия замъкъ, на двѣ три крачки отъ входа му. Но смѣлецътъ, надаренъ съ мощна воля, неизпуска никога отъ очигъ си цѣлѣта. Въ благородния стремежъ къмъ богатство нѣма нищо за ослаждане: отъ златолюбца, що умира въ пѣсъцитѣ на Аляска, до аскета, който пести, за да добие съ трудъ, починъ и обмислени работи срѣдства, та да помогне на цѣлото човѣчество, има голѣма разлика. Спѣне ли се о камъкъ, той става и начева отново, безъ да гледа болката отъ падането. И ето, че най-сетнѣ постига цѣлѣта си. Сѣкашъ той владѣе вълшебното заклеване, което маха всичко зло, срѣзнато по пътя.

Моя цѣль е да посоча сѣщината на това заклеване. То е много просто, както е просто и всичко велико: всѣко велико откритие, всѣка велика истина, всѣка велика срѣчностъ. Погледнемъ ли го отблизо, сложнитѣ нагледъ подробности въ него ни се виждатъ отеднажъ прости и разбрани. И най-сложнитѣ и заплетени кроежи — млчни и неизпълними нагледъ — за вмисления и проникателенъ умъ се виждатъ прости, ясни и разбрани.

Плътътъ нее късъ, наистина. Но другъ пътъ нѣма. И ние трѣба да тръгнемъ по него не само за свое добро, а и за добро на другитѣ. Нетрѣба да се боимъ отъ призраци и прѣчки. Съ единъ замахъ се нестига нищо голѣмо. Склпото нележи на пътя, за да го намѣри всѣки скитникъ: то е дълбоко скрито, и природата и хората го криятъ. Голѣмата цѣль иска голѣмъ трудъ, силно напрѣгане на волята. Па и постоянната работа ни възправя прѣдъ много прѣчки и съмнѣния. Ние често се питаме: какъ сѣ станали богати другитѣ? Единъ — по наслѣдство, другъ — отъ лотария, трети — отъ смѣла спекулация, четвърти — отъ лихварство или «законенъ» грабежъ... А редомъ съ тѣхъ безчислени труженици съ умъ, съ благородна душа и чисто чело се трудятъ до гробъ, впрегнати въ колесницата на живота, за да возятъ малцината щастливци, чиято садба се е усмихнала още отъ първия день...

Това ни смущава. Но, ако се вдълбочимъ въ истината на живота, работата ще ни се види иначе. Спечелилитѣ на лотария сѣ малцина. Богатитѣ на слѣдници не сѣ честити съ богатството си: който нее печелилъ, млчно задържа. Ако ли нѣкой че-

* Оливъръ Кренъ е англичанинъ, дългогодишенъ дѣловодителъ на голѣми финансови сдружения въ Англия и Америка и личенъ секретаръ на Андрю Карнеджи; той е написалъ книга подъ надсловъ „Злато и мисль“.

ститъ играчъ за една нощъ натрупа милиони, можемъ да запитаемъ, за колко врѣме ще ги изгуби отново. За спечелилитѣ съ нечисти срѣдства честниятъ човѣкъ нѣма и да помисли. Като махнемъ настрана случайнитѣ богаташи, убѣждаваме се, че здраво богатство има само тамъ, дѣто парата отначало се трупа бавно, съ трудъ, постепенно. Най-голѣмитѣ милиардери, които познавамъ, сѣ почнали като сетни бѣдняци. Трудътъ е единственъ вървенъ пътъ къмъ богатството.

Но и тази истина нетрѣба да се разбира буквално. Всѣки се труди. Безчислена тѣлпа хора работи отъ сутринъ до вечеръ. И все пакъ тѣзи хора живѣятъ въ лишения и оскъдица. На тѣзи хора липсва най-главното: *желанието да забогатѣятъ*. Не се смѣйте! Недѣйте ми възразява: «Та кой нежелаетъ да забогатѣе?» Всѣки би желалъ, но *волята* да забогатѣешъ липсва на повечето отъ насъ. Между *желание* и *воля* има разлика. Желанието е като щастливо присънванъ, което ни напуска, щомъ се сепнемъ. Повечето хора желаятъ богатство, но пристѣпятъ ли къмъ дѣлнитѣ си занятия, забравятъ това желание и затѣватъ въ своитѣ всѣкидневни грижи. Да, тѣ само *мечтаятъ* за богатство въ часоветѣ, когато си почиватъ или ги натиска безсъница. Тѣ се незамислятъ, какъ да спечелятъ богатство. Па и да се замислятъ, недостига имъ воля, недостига имъ вълшебното заклеване, що отваря желѣзната врата на замъка: тѣ незнаятъ потрѣбното разковниче.

Въ живота има само една истинска мощъ: волята. Мнозина смѣтатъ за воля своитѣ минутни пориви: «искамъ да направя това и това». Но това «искане» трае мигъ, часъ, день. Редомъ съ «искамъ» трѣба да стои — «мога». Дойде ли прѣчка, слабиятъ, макаръ и да има твърда цѣль, спира: «немога» казва той. Цѣлѣта е още далече, а уморениятъ духомъ вече спира: «немога по-натамъ; немога вече»...

Не е ли ясно, дѣ се познава волята? Твоето «искамъ» трѣба да трае не день, а години — и къмъ него трѣба да добавишъ: «азъ трѣба да сторя това и това; азъ мога да го сторя». «Щастието на мъжа», казва Ницше, «се нарича *азъ искамъ*». Да, щастието на истинския мъжъ. Само щастието на жената има право да се зове. «Той иска». Нетрѣба страхъ отъ прѣчки да раздумва твоето твърдо «искамъ». Овладѣе ли те досада, слабостъ, колебание, внуши си отново: «Азъ искамъ това, азъ трѣба да го направя, азъ мога да го сторя!»

Всѣки пътъ е лесенъ за онзи, що живѣе самовнушението на идеала; силата на магичната мисль; развила кълнъ върху волята, е основа за всѣка мощна проява на работливостъ и духовно искане: безъ нея нѣма сполука. А защо да се боя отъ съперници? Нали и тѣ сѣ също хора? Тѣ стоятъ по-твърдо на краката си, защото знаятъ повече и умѣятъ повече. Ти трѣба да добиешъ знания и умѣлостъ. Това ще ти дотрѣба — и азъ ще ти го дамъ.

А щомъ истински *пожелаетъ* и се заплетишъ къмъ цѣлѣта, всѣка твоя крачка ще бѣде все по-лесна, по-смѣла и по-близка до завѣтното, на което си обрекалъ силитѣ си. Остави засега въпроситѣ и

разбери себе си: имаш ли сила да *пожелаш*? Непитай, какъ са станали богати другитѣ, а си уясни: ще ли употребиш богатството, когато го добиешъ, за доброто на другитѣ, или то ще те направи сухъ себелюбецъ, потисникъ и робъ? Ако въ цѣлѣта ти лежи не само злато, а и втора цѣль, която златото трѣба да постигне, отпрати се съ мене: азъ ще ти покажа скрития пътъ къмъ омагьосания замъкъ на щастieto.

Алфонсъ Доде.

КРЕОЛКАТА

разказъ.

На сѣверъ, при брѣга на Немень, пристигна малка петнадесетгодишна креолка, бѣла, румена като бадемовъ цвѣтъ. Тя иде отъ отечеството на колибритѣ; любовта я кара да иде тукъ. Жителитѣ отъ нейния островъ ѝ казваха: «Не трѣгвай, студено е отвъдъ . . . Зимата ще те умори». Но малката креолка невѣрваше, че има зима и незнаеше студъ, освѣнъ, кога пиеше разкладителенъ сиропъ, па най-послѣ тя бѣ влюбена, тя не се боеше отъ смъртъ . . . И ето я сега, че слиза тамъ, въ мъглитѣ на Немень, съ своитѣ вѣтрила, люлка, мрѣжа за пазене отъ комари и съ една клѣтка съ позлатени рѣшетки, пълна съ птици отъ нейната родина.

Когато дѣдо Сѣверъ видѣ, че иде това цвѣте отъ островитѣ, което Югъ му изпраща съ единъ лачъ, неговото сърце се трогна отъ жалъ и тѣй като знаеше добрѣ, че студътъ ще земе на единъ залък момиченцето и колибритѣ ѝ, той бързо запали голѣмото си жълто слънце и се облѣче въ лѣтна прѣмѣна, за да ги посрѣщне . . . Това измами креолката; тя помисли, че тая корава и тежка топлина на сѣвера е трайна, че тая вѣчно черна зеленина е пролѣтна и като окачва люлката си между двѣ ели въ кята на горичката, тя цѣль день си духа съ вѣтрило и се люлѣ!

«Ехъ, че било топло на сѣверъ!» казва тя смѣшкомъ, но сѣ пакъ нѣщо я безпокои. Защо клци тѣ въ тая чудна страна нѣчатъ веранди? Защо са тѣзи дебели зидове, тѣзи килими, тѣзи тежки покривки за стѣни? Тѣзи дебели глинени печки, тѣзи волѣми купове дърва, натрупани по двороветѣ, и тѣзи кожи отъ сиви лисици, тѣзи двойни намѣтала, тѣзи кожуси, които почиватъ въ дъното на доланитѣ, защо може да служи всичко това? . . . Горното момиче, то скоро ще узнае, защо! . . .

Една сутринъ, на събуждане, малката креолка осѣти силни трѣпки. Слънцето бѣ изчезнало, а отъ черното и ниско небе, което сѣкашъ прѣзъ ноцта се бѣ приближило до земята, вали на парцали кадифе бѣло и безшумно, сѣщо като подъ памучно дърво . . . Ето зима, зима! Вѣтерътъ свири, печки тѣ бумтатъ. Колибритѣ нечуруликатъ вече въ голѣмата си клѣтка съ позлатени рѣшетки. Тѣхнитѣ малки сини, румени, червени, зеленикави крилца са неподвижни, и мѣчно ти става, като ги виждашъ съ тѣхнитѣ имъ човчици и съ очички тѣ имъ

подобни на топлийкитѣ, да се гушатъ едно въ друго вцѣпенени и подпухнали отъ студъ. Тамъ, въ градинския кятъ, люлката, цѣла въ скрѣжъ, мрѣзне, а клоноветѣ на елитѣ са отрупани съ ледени кичури. На малката креолка е студено, тя неиска вече да излѣзе.

И тя като своитѣ птиченца, свита въ кятадо огня, си прѣкарва врѣмето, гледайки пламѣка и мислѣйки си за слънцето. Въ голѣмото огнище, свѣтло и горещо, тя вижда цѣлата си родина: широки кейове, огрѣни отъ слънце, черникавия сладъкъ сокъ, що капе отъ захарната трѣстъ, царевични зърна, що плуватъ въ позлатенъ прахъ, послѣ — слѣдобѣдни почивки, свѣтли завѣси, рогозки, слѣдъ туй звѣздни вѣчери, свѣтулки и милионъ малки крилца, що брѣмчатъ между цвѣтата и въ тюленитѣ междинки на мрѣжитѣ за прѣдпазване отъ комари.

И, докато тя мечтае тѣй прѣдъ пламѣка, зимнитѣ дни слѣдватъ сѣ по-къси, сѣ по-мрачни. Всѣка сутринъ прибиратъ по едно колибри, умрѣло въ клѣтката; не слѣдъ много отъ тѣхъ ще останатъ само двѣ фандачета съ зелени перца, които настрѣхватъ едно срѣщу друго въ едно кятче . . .

Тая сутринъ малката креолка неможа да стане. Като маонска ладия, замрѣзнала въ сѣвернитѣ ледове, студътъ я притиска Тъмно е, въ стаята е скрѣбно Скрѣжъ е покрилъ стѣклата съ дебели завѣси отъ мѣтова коприна. Градътъ е като мъртавъ, а по безшумнитѣ улици парната машина за чистене снѣгъ жално пици . . . Легнала въ леглото си, за да се развлѣче, малката креолка си играе съ лѣскавитѣ украшения на вѣтрилото и се огледа въ донесенитѣ отъ родината ѝ огледала, цѣли украсени съ едри индийски пера

Сѣ по-къси и сѣ по-мрачни ставатъ зимнитѣ дни. Въ своето легло съ тантелена завѣса малката креолка тѣжи безутѣшно. Най-много се мѣчи, че неможе да види отъ леглото си огня. Чини ѝ се, че е изгубила втори пътъ родината си. . . Отъ врѣме на врѣме пита: «Има ли огънь въ стаята?» — «Да, гълѣбче, има. Огнището е цѣло въ пламѣци. Чуешъ ли, какъ працатъ дървата и какъ пукатъ боровитѣ шикарки?» — «О, дай да видя!» Но тя напрасно се навежда, пламѣкътъ е много далечъ отъ нея. Тя неможе да го види, и това я отчайва. Най-послѣ, една вечеръ, когато тя бѣ замислена и блѣдна, опрена съ глава накрай възглавницата, съ очи всѣкога обѣрнати къмъ тоя хубавъ и невидимъ пламѣкъ, нейниятъ приятелъ се приближава до нея и зема едно отъ тия огледала, що са на леглото. «Огня ли искашъ да видишъ, миличка? . . . Добрѣ, почакай . . .» И като колѣнично прѣзъ огнището, той се помѣчва да ѝ изпрати прѣзъ огледалото единъ отблѣскъ отъ магичия пламѣкъ: «Видишъ ли го?» — «Не, нищо невидимъ». — «А сега?» — «Не, още не . . .» Послѣ изеднажъ, като получи по цѣлото си лице снопъ лѣчи, които го покриха: «Охъ, виждамъ го!» — извика радостно креолката и засмѣна умрѣ съ двѣ искри радость въ очитѣ си.

ВЕСЕЛО СЪРЦЕ.

О. Л. Доръ

Толстой, френското грозде
и интервюеритѣ.

Еднажъ Левъ Николаевичъ ядѣше френско грозде.

Залѣлѣжи това единъ младъ генералъ, който живѣеше при Ясна Поляна, и незабавно се запати (съ що се е запатилъ генералътъ, репортьорътъ неказва) закѣмъ Толстоеви.

— Френско грозде ли ядете? — запита младиятъ генералъ, щомъ влѣзе въ стаята.

— Да, ямъ! — накѣсо отговори Толстой.

— Но нали знаете, че прѣди часъ клетото френско грозде е било живо, тъй като всѣко растение живѣе? То се е усмихвало на небето, радвало се е на своитѣ френски малки грозденца...

Левъ Николаевичъ се смути.

— Що да правя? — каза той изчервенъ: — И френското грозде е старо, и азъ съмъ старъ. Днесъ азъ го ямъ, а утрѣ то ще яде мене...

Младиятъ генералъ кипна.

— Знаете ли, — каза той, — че вие, вегетарианцитѣ, сте най-страшни врагове на животнитѣ?

— Какво говорите! Бива ли тъй?

— Азъ казвамъ истината. Сами размислете! Слѣдъ сто години, вѣроятно, всички ще бждатъ вегетарианци. Тогава по цѣлото земно кълбо ще има не по-малко отъ петъ милиарда хора. Ще има ли за всички френско грозде?

— Нѣма да има! — скръбно каза Толстой.

— Нѣма зеръ! И какво ще стане? Ще изедатъ бързо-бързо салатата, цвѣтното зеле, краставицитѣ и щатъ нещатъ — ще трѣба да ядатъ сѣно и овесъ. По този начинъ ние ще ограбимъ животнитѣ и тѣ ще измратъ мѣчително отгладни. Истина ли е?

— Истина!

— Тогава нее ли по-човѣшко отеднажъ да убиешъ животното и да го изядешъ, отколкото да го уморишъ съ гладъ?

— По-човѣшко е! — съгласи се Толстой.

Значи, въ името на обичѣта къмъ животнитѣ, ние трѣба да ги убиваме.

Левъ Николаевичъ се съгласи, че отъ обичѣ къмъ животнитѣ трѣба да ги убиваме.

Въ сѣщия день нѣколко интервюери, за да спасятъ живота си, избѣгаха отъ Ясна Поляна.

Страница за жени.

Маргеритъ Бигб

Здравословность и хубость.

Нѣма грозни жени; всѣка жена може и трѣба да бжде хубава. Затова е потребно мелко внимание, изучване на своитѣ прѣлести и недостатѣци — и само съ това всѣка жена би могла да изглежда, ако не хубава, поне приятна за всички. Всѣка жена има тѣлесни гиздости, които трѣба да знае, какъ да изтъкне, като се помѣчи въ сѣщото врѣме да скрие отъ хорския погледъ лекитѣ недостатѣци, съ които я е оскърбила природата.

Ако жената е много мургава, тя трѣба да носи тъмносиня или тъмновинена блуза; напротивъ, на съвсѣмъ блѣди жени неподходяща черно, макаръ, че този цвѣтъ се смѣта за подходящъ на всѣка кожа: той ги прави още по блѣди. Жената, която жали хубостѣта си, небива да слага никога на лицето или тѣлото си ни червило, ни бѣлило, ни багра за устни, ни какъвъ да е гримъ: даже не и пудра. Всичко може да се постигне само съ дрехи или украшения отъ подходяща шарка. Хубостѣта на мазилата е малотрайна: тя сбрѣчква кожата, разваля зѣбитѣ, очитѣ и косата.

Ако имате хубава коса, натѣкнете я сръчно и съ вкусъ; не я трупайте въ гѣста топка надъ тила си: дайте ѣ повече очарователность; хубава коса е рѣдѣкъ даръ. Хубава уста, дори малко поголѣма, украсена съ гиздави бѣли зѣби, когато умѣе да се открѣхва постоянно съ усмивка, озарява цѣлия образъ на жената и недава на людския погледъ да долови неправилностѣта на чѣртитѣ.

Жена, която скръби отъ бѣдата, че има голѣмъ носъ, нетрѣба да се вчесва съ много изтеглени напрѣдъ коси, та още повече да изпква злополучниятъ носъ, а — напротивъ — трѣба да събере косата си наврѣхъ главата, като пусне по челото си кадрица косми, та съ това да уравни вѣси и намали за окото дължината на своя носъ. Грозни уши се лесно затулгатъ съ вълнообразни ленти и съответна прическа. Ако нѣкоя има щастие да притежава хубавъ тилъ, трѣба да носи корсажи безъ яка, ако ли пѣкъ шията ѣ много дълга, тя би могла съ полза да употреби висока яка.

Кѣси рѣкави приличатъ много на бѣли и крѣгли рѣцѣ, но рѣка съ червена кожа би се много по-спокойно чувствувала, скрита отъ дантелени рѣкавели. На сухи жени подхождатъ дрехи съ широки дилли и неопрѣдѣлени форми, ала пълната и едра жена трѣба — напротивъ — да страни отъ всѣкакви украшения по облѣклото, особено — кога се подбиратъ по журналъ, дѣто дрехата се рисува тъй, че подхожда ужъ за всѣка снага. Сѣщото е и съ надипленитѣ фусти, които правятъ едрата жена да изглежда гърбава, а всѣка по-тъничка и по-млада обличатъ съ истинска прѣлестъ.

Сивитѣ и бѣли чорапи изливатъ и окрѣглатъ като въ калѣпъ всѣки хубавъ прасецъ съ тънѣкъ глѣзенъ, но тежко и горко на пълнитѣ крака! Тѣхъ може да ги спаси само тънѣкъ черенъ чорапъ. Из

У С Л О В И Я

които трѣба да се изпълнятъ отъ участвуващитѣ въ конкурса

1) Всѣки участвуващъ въ конкурса трѣба да придружи рѣшението на задачата съ купона на конкурса, въ който зема участие.

2) Адресътъ трѣба да бжде пълненъ и четливъ.

3) Отговорътъ трѣба да пристигне найкъсно до опрѣдѣлената дата. Слѣдъ тая дата всички отговори се разпрѣдѣлятъ на групи, споредъ това, до колко тѣ се доближаватъ до истинското разрѣшение на задачата. (вж. стр. 16)

борътъ на було (вулътъ) също нее безъ значение; отъ цвѣта, жицитѣ и плькитѣ на мръжата зависи, какъвъ цвѣтъ ще добие кожата на забулената. Отсѣнкитѣ на яката, корсежа, шапката, ржавицитѣ, маншона, обувкитѣ и други силно влияятъ за подигане хубостъта на жената или — напротивъ — укриватъ прѣлеститѣ ѝ. Затова трѣба да изучиге внимателно и безпристрастно, кой цвѣтъ «ви въ; ви»; сирѣчь — кой дава най-силенъ блѣсъкъ на кожата ви и прави очитѣ ви да блѣщатъ най-силно.

Най-послѣ, за да бждете хубава, трѣба да изпълнявате разумно здравословнитѣ искания: тежко и горко на корсетитѣ, що стѣгатъ кръста, та правятъ лицето червено отъ приливъ на кръвь; — тежко и горко на много тѣснитѣ обуца, които правятъ жената раздражителна и стѣгатъ крака ѝ, та

неможе да ходи; — тежко и горко на иглитѣ и калъпитѣ, сложени отъвечеръ на косата и всѣкога причиняващи на сутринъта нетърпими главоболия!

Сами виждате, мили четателки, че съ малко внимание ние всички можемъ да бждемъ хубави, безъ да сме хубавици Стига да пожелаемъ да направимъ опитъ. Колко наши най-чаровни актриси съ много обикновено лице биха минали, безъ да ги заблѣлжи нѣкой, а пѣкъ ето, че съ анали хубави просто затова, че съ пожелали — и съ го постигнали съ упоритостъ и самоизчване!

Нека слѣдваме здравословнитѣ правила, защото хубостъта е здраве, а слѣдъ това нека се помлчимъ да оцѣнимъ качествата, съ които ни е надарила майката Природа, и да се несъмнѣваме толкова често въ тѣхната цѣнностъ!

Романъ.

(Заглавието и авторътъ на романа ще бждатъ обявени въ бр. III на „Зѣница“, когато ще се привърши обявениятъ на стр. 16 конкурсъ).

Додѣто бѣ въ Лондонъ, възпитаниятъ и безукоренъ чехски князь Флоризель смогна да привлѣче цѣлото общество съ приятнитѣ си обноски и обмислена щедростъ. Ако се сѣди по това, що се знаеше за него, князь Флоризель бѣше блѣлжитъ човѣкъ; но хората знаеха много по-малко отъ онова, което въ сѣщностъ вършеше. Макарь, че изобщо бѣ човѣкъ со спокоенъ и тихъ характеръ, съ не твърдѣ сложни възгледи за живота, по възгледъ почти приличенъ на простъ земеделецъ, князь Флоризель по-нѣкога се неотказваше да се запознае и съ други пѣтица на живота, по опасни отъ онзи пѣтъ, по който отъ раждане му бѣше опрѣдѣлено да върви. Случваше се по-нѣкога, въ мигове на досада, когато нищо любопитно и весело се непрѣдставяше въ лондонскитѣ театри, или когато се привършваше врѣмето за спортъ, та князь не можеше да взема участие въ онзи видъ спортове, въ който бѣ привикналъ да взема връхъ надъ съперницитѣ си, — той викаше при себе си върния си учителъ, полковникъ Джералдина, и му заповѣдаваше да се готви за ношна разходка. Учителътъ бѣ храбъръ младъ офицеръ, склоненъ къмъ приключения. Той винаги съ удоволствие посрѣщаше подобно извѣстие и веднага бързаше да се приготви, Дългата му опитностъ и познание съ разнообразнитѣ страни на живота го бѣха накарали да изучи изкуството да се прѣдreshва и гримира. Той можеше да приспособи не само лицето и външността си, но даже гласа и мислитѣ си къмъ всѣко положение, къмъ всѣки характеръ и къмъ всѣка народностъ. По този начинъ отвлѣчаше вниманието на хората отъ княза и въ чуждестраннитѣ кржгове често го мислѣха за свой човѣкъ. Полицията нищо незнаеше за тия приключения, защото двамата пакостници до сега благополучно излизаха отъ всевъзможнитѣ трудни по-

ложения, благодарение на невъзмутимото мъжество на единия и на хитрата изобрѣтателностъ и рицарска прѣданностъ на другия. Съ врѣме и двамата ставаха все по-смѣли и по-самоувърени.

Прѣзъ една дъждовна мартенска вечеръ лошото врѣме ги накара да се отбиятъ въ една продавачница на стриди, близо до Лайчестърския площадъ. Полковникъ Джералдинъ бѣше облѣченъ и гримиранъ като вѣстникарски сътрудникъ отъ срѣдна рѣка, а князътъ като винаги си бѣше залѣпилъ голѣми вѣжди и изкуствени бакенбарди. Това му придаваше доста немарливъ и нечистъ изгледъ на човѣкъ, измѣченъ отъ живота, като го правѣше неузнаваемъ даже и за най-близкитѣ му познати. Така прѣдreshени, князътъ и неговиятъ любимецъ седѣха и се разполагаха, като пиеха ракия и сода.

Въ пивницата имаше много хора. Имаше и мъже и жени. Имаше съ кого да се завърже разговоръ, но нито единъ отъ тия хора неизглеждаше на нашитѣ авантюристи любопитенъ за по-близо познание. Цѣлата публика бѣше много обикновена и непочтена. Само тинята на лондонското население. Князътъ почна вече да се прозѣва отъ досада и почти бѣ рѣшилъ, че този пѣтъ разходката неще принесе нищо важно, когато внезапно двукрилата врата се разтвори и въ пивницата влѣзе младъ човѣкъ, придруженъ отъ двама слуги. Всѣки слуга носѣше голѣмо блюдо, покрито съ капакъ. Тѣ едно врѣменно магнаха и двата капака и въ блюдата се провидѣха сладкиши съ кремъ. Младежътъ започна да обикаля насѣдалитѣ въ залата, като съ необикновена учтивостъ ги молѣше да опитатъ сладкишитѣ. По-нѣкога угощаването се посрѣщаше съ смѣхъ, а по-нѣкога отъ него се отказваха безъ заобикалки и даже грубо. Въ такива случаи младежътъ изядаше самъ сладкиша съ нѣкаква шеговита заблѣжка.

Най-сетнѣ той стигна до князь Флоризеля.

— Съръ — се обърна той къмъ него съ необикновена учтивостъ, като държеше единъ сладкишъ между палеца и показалеца си — нѣма ли да благоволите да направите честь на единъ съвсѣмъ непознатъ вамъ човѣкъ? Азъ се обзалагамъ за доброкачествеността на сладкиша. защото тая вечеръ самъ изядохъ двадесетъ и седемъ класа.

— Обикновено азъ се интересувамъ не толкова отъ самия подарѣкъ, — възрази князътъ — колкото отъ цѣльта, съ която се поднася.

— Моята цѣль, съръ — отговори съ новъ поклонъ младиятъ човѣкъ — е просто да се посмѣя.

— Да се посмѣете ли? — отново попита Флоризель. — Кому и защо?

— Азъ несѣмъ дошълъ тукъ, за да излагамъ сякоя философия, — отговори младиятъ човѣкъ, — ами да раздамъ на желаещитѣ тия сладкиши съ кремъ. Ще кажа само, че азъ доброволно излагамъ и себе си на опасностъ да изпадна въ смѣшно положение. Надѣвамъ се, че това напълно ще ви задоволи. Ако ли не, остава ми само да изямъ двадесетъ и осмиятъ сладкишъ, при всичко, че, право да си кажа, не ми се яде вече.

— Съжالياвамъ ви, — рече князътъ, — и на драго сърце ще ви избавя отъ тая необходимостъ, но съ едно условие. Ако азъ и моятъ приятель изядемъ по единъ вашъ сладкишъ, което въ сжцностъ, не ни се много иска, въ замѣна на това — ще трѣба и вие да похапнете нѣкъдѣ съ насъ.

Младиятъ човѣкъ като че се позамисли.

— Азъ имамъ още нѣколко дузини сладкиши, — каза той, — и ми прѣдстои да обиколя много пивници, прѣди да си свърша работата. За това се иска врѣме. Ако сте много прѣгладнѣли. ...

Князътъ го прѣкъсна съ учтивъ жестъ.

— Ние и двама ще дойдемъ съ васъ. — каза той, — защото ни много интересува самотниятъ ви начинъ за прѣкарване врѣмето. А сега, когато условията на мира сж изработени, позволете да подпиша договора и за двамата.

Като каза това, князътъ изеде единъ сладкишъ съ необикновено чаровна любезностъ.

— Много вкусенъ, — каза той.

— Виждамъ, че разбирате отъ тия работи, — отговори младиятъ човѣкъ.

И полковникъ Джералдинъ изеде едно класче. Слѣдъ като гошавката биде прѣдложена на всички останали посѣтители, едни отъ които се отказаха отъ нея, а други я приеха младиятъ човѣкъ съ кремовитѣ сладкиши отиде въ друга пивница. Двамата слуги, както се вижда, усвоили глупавата си роля, излѣзоха слѣдъ него. Князътъ и полковникътъ трѣгнаха усмихнати слѣдъ тѣхъ. Въ този редъ дружината обиколи още двѣ гостилници, въ които се повтори току-що описаното: едни отказваха, други приемаха неочакваната гошавка, а младиятъ човѣкъ всѣки пътъ изядаше отказаното класче.

Слѣдъ като напуснаха третата гостилница, младиятъ човѣкъ прѣброи останалитѣ сладкиши. Въ едното блюдо имаше шестъ, а въ другото три: всичко деветъ.

— Господа, — каза той, като се обърна къмъ двамата си нови спътници, — не ми се твърдѣ иска

да забавямъ вечерята ви. Азъ съмъ напълно увѣренъ, че сте изгладнѣли. Незнамъ защо, но струва ми се, че имате право особно да ви почитамъ. Днешниятъ день е великъ день за мене: днесъ завършвамъ своето глупаво поприще нарочно по най-глупавъ начинъ. Днесъ желая да блда приятенъ на всички, които сж ми направили дори най-незначителна добрина. Господа, вие нѣма да чакате вече. При всичко, че съмъ си разстроилъ здравето съ минали излишества, все пакъ съ опасностъ за живота си ще изпълня веднага свързващото ни условие.

При тия думи той започна да пѣха въ устата си единъ по единъ останалитѣ сладкиши. Сетнѣ се обърна къмъ слугитѣ и даде на всѣкиго по двѣ жълтици.

— Ето ви заплата за вашето чудно търпѣние, — каза той и ги отпрати съ поклонъ.

Той гледá нѣколко секунди кесията си, отъ която току що бѣ далъ пари на помощницитѣ си, сетнѣ се размѣ и я фърли насрѣдъ улицата.

— Е, господа, азъ съмъ готовъ! — каза той.

Дружината влѣзе въ малкъ френски ресторанъ въ Сити, който нѣкога се ползуваше съ голѣма, но съвсѣмъ незаслужена слава, а наскоро бѣ съвсѣмъ забравенъ, и зае отдѣлна стая на втория етажъ. Тамъ поднесоха на тримата събесѣдници добра вечеря: която тѣ полѣха съ три четри бутилки шампанско и придружиха съ приятенъ разговоръ за разни нѣща. Младиятъ човѣкъ бѣше веселъ и разговорливъ, но едва ли бѣ човѣкъ отъ добро общество, защото се смѣеше твърдѣ силно. Ржцѣтѣ му треперѣха, а понѣкога въ гласа му се заблѣзваха неестественни ноти, които той, както се види, неможеше да прѣдолѣе. Вдигнаха десерта. И тримата запушиха цигари. Князътъ се обърна къмъ младия човѣкъ съ думитѣ:

— Вѣрвамъ, че ще ме простите за любопитството. Онова, що направихте тази вечеръ, ми доста хареса, но ме и много смути. Макарь, че е нескромно отъ моя страна, но все пакъ ще кажа, че приятелътъ ми и азъ — сме хора, на които напълно може да се довѣри тайна. И сами ние криемъ твърдѣ много нѣща, които небихме желали да знаятъ други. Чужди уши лишно отъ насъ нѣма да чуватъ. Ако, както прѣдполагамъ, сте направили нѣкаква глупостъ, нѣма защо да се стѣснявате прѣдъ насъ: струва ми се, че никой въ Англия нее извършилъ такива глупости, каквито ние двамата. Азъ се наричамъ Годолъ, Теофилюсъ Годолъ, а този е приятелътъ ми — майоръ Алфредъ Хамерсмитъ. Поне той желае да блде извѣстенъ съ това име. Ние цѣль животъ даримъ невѣроятни приключения, и колкото приключението е по-неимовѣрно, толкова повече ни се харесва.

— Вие ми се много харесвате, мистеръ Годолъ — отговори младиятъ човѣкъ. — Вие ми внушавате неволно довѣрие. И противъ вашия приятель, майора, сжщо нѣмамъ нищо. Той ми се вижда високопоставено лице, само че прѣдрешено. Въ всѣки случай, увѣренъ съмъ, че той нее простъ офицеръ.

При този ласкавъ отзивъ за изкуството му да

се прѣдрешва, полковникътъ се усмихна, а младиятъ човѣкъ продължи въодушевено:

— Тѣкмо затова и не би трѣбовало да ви разказвамъ исторiята си. Но можеби тѣкмо това ме и кара да ви я разкажа. Поне азъ виждамъ, че напълно сте се приготвили да изслушате разказа за моитѣ глупости, и азъ немога да ви причина разочарование. Въпрѣки вашия примѣръ, името си нѣма да кажа. И азъ като всички хора имахъ баща и майка, отъ които получихъ наслѣдство триста лири стерлинги годишенъ доходъ. На колко години съмъ — и това неважи. Както се види, отъ прѣдѣдитѣ си съмъ наслѣдилъ и лекомисления си нравъ. Добрѣ сж ме възпитали. Умѣя да свиря на цигулка почти толкова добрѣ, че бихъ можалъ да печеля пари, ако вземамъ участие въ по-прости оркестри. Слжото мога да кажа и за флейтата и кларнето. Толкова добрѣ съмъ се научилъ да играя на вистъ, че мога да губя въ тази научна игра около стотина лири стерлинги всѣка година. Благодарение на знанията си по френски езикъ, бихъ можалъ да прѣскамъ пари и въ Парижъ съ сжщата леснина, както въ Лондонъ. Съ една дума, моята личностъ е пълна съ всевъзможни съвършенства. Имамъ сжщо най-разнообразни приключения, включително и двубои за най-дрѣбни работи. Прѣди два мѣсеца срѣщнахъ млада жена гѣкмо по моя вкусъ, както въ нравствено, тѣй и въ тѣлесно отношение. Сърцето ми биде засегнато. Азъ видѣхъ, че най-сетнѣ съмъ си намѣрилъ сждбата и бѣхъ готовъ напълно да се влюбя. Но когато прѣсмѣтнахъ, колко пари сж ми останали, видѣхъ, че имамъ по-малко отъ четирестотинъ лири стерлинги. Кажете, моля ви, нима човѣкъ, който уважава себе си, може ли да се влюбва само съ четирестотинъ лири стерлинги? Мисля,

че не. Но самото присѣствие на очаровалата ме жена бѣ ускорило стопяването на паритѣ ми, и тая заранъ имахъ само осемдесетъ лири стерлинги. Раздѣлихъ тая сума на двѣ равни части: четиредесетъ тѣ назначихъ за една опрѣдѣлена работа, а останалитѣ четиредесетъ изхарчихъ днесъ, прѣди да се мръкне, до пара Твърдѣ любопитно прѣбарахъ деня, покрай извѣстната ви дивотия съ сладкишитѣ, която ми достави щастливия случай да се запозна съ васъ, извършихъ и какви не още глупости. Всичко това направихъ съ единствена цѣль, за да завърша съ безуменъ край безумно проживѣлия си животъ. Когато прѣцъ вашитѣ очи фърлихъ кесията си на улицата, въ нея нѣмаше нищо. Сега вие ме познавате толкова добрѣ, колкото и самиятъ азъ се познавамъ: азъ съмъ безуменъ, но послѣдователенъ и постояненъ въ своето безумие, па освѣнъ това, мога да ви увѣря, че несъмъ и страховитъ.

Всичко това биде разказано съ печаленъ тонъ, който свидѣтелствуваше, че младиятъ човѣкъ дълбоко прѣзира себе-си. Слушателитѣ му заключиха, че любовниятъ романъ е засегналъ сърцето му много по-дълбоко, отколкото той признаваше. Сладкишитѣ съ кремъ — бѣха комедия, съ която се прикриваше трагедията.

— Нее ли странно — каза Джералдинъ, като размѣни погледъ съ князь Флоризеля — че проста случайностъ ни е сбрала и трима въ тая грамадна пустиня, наричана Лондонъ, и че трима се намираме приблизително въ еднакво положение?

— Какъ? — извика младиятъ човѣкъ. — Нима и вие сте се разорили? Значи, тая вечеря е сжщо като моитѣ сладкиши съ кремъ? Значи, самъ дяволътъ е сбралъ тукъ тримата си клиенти на послѣдния гоцавка? (Слѣдва).

Героитѣ на нашия романъ.

Като почваме печатането на романа, чийто творецъ е прочутъ писателъ, ние питаме четцитѣ, слѣдъ като прочетатъ внимателно помѣстения кжсъ, да ни отговорятъ:

- 1.—Какви глупости е вършилъ младежътъ съ сладкишитѣ?
2.—Що има намѣрение да прави той?

Отговорътъ на тия въпроси трѣба да биде придруженъ отъ купона, отрѣзанъ отъ корицата на списанието. Отговори ще се приематъ до прѣди да излѣзе третиятъ брой, слѣдъ което ще се раздадатъ наградитѣ.

Издателството дава обявенитѣ по-долу

НАГРАДИ

на ония, които отговорятъ задоволително на горнитѣ въпроси.

I награда: пълно събрание съчиненията на Ив. Вазовъ.

II награда: пълно събр. съчиненията на К. Величковъ.

III награда: 1 течение «Библ. за Самообразование» год. IX.

IV награда: 1 екз. «Адъ» отъ Данте, разкошно издание.

Отъ 5—10 награди: по 1 екз. «Книга на Загадкитѣ», отъ Н. Райновъ.

Отъ 11—20 награди: по 1 екз. «Тѣй рече Заратустра», отъ Фр. Ницше.

Отъ 21—30 награди: по 1 екз. «Велики по-светени», отъ Ед. Шюре.

Отъ 31—40 награди: по 1 екз. «Послѣднитѣ дни на Помпея», романъ отъ Булверъ.